

Ljudska prava u našim lancima snabdevanja

Izveštaj o napretku | Oktobar 2025

Sadržaj

Naša odgovornost za ljudska prava u lancu snabdevanja robom	2
Naš upravljački pristup dužnoj pažnji	4
Lidlova strategija ljudskih prava za lance snabdevanja	5
Praćenje uticaja	7
Godišnja analiza rizika	9
Ad hoc analiza rizika	16
Očuvanje standarda	25
Naša posvećenost efikasnim mehanizmima za žalbe	27
Naš pilot projekat za unapređenje socijalnih standarda	31
Strategija povlačenja iz Mjanmara	34
Proširenje fer trgovine	35
Inicijativa za održive poljoprivredne lance snabdevanja (SASI)	38
Projekat plata za dostojanstven život u sektoru banana (Banana Living Wage)	39
Way To Go – Rad na ostvarenju prihoda za dostojanstven život	40
Pokretanje promena	45
Akcija, saradnja, transformacija (ACT)	47
Naša posvećenost ljudskim pravima i napredak	48
Izvori slika	54

Naša odgovornost za ljudska prava u lancu snabdevanja robom

Naša odgovornost za ljudska prava u lancu snabdevanja robom

Kao trgovačka kompanija koja posluje internacionalno, Lidl plasira prehrambene i blisko prehrambene proizvode proizvedene u globalnim lancima snabdevanja. To može rezultirati značajnim pozitivnim i negativnim društvenim uticajima. Shodno tome, imamo odgovornost da osiguramo humane uslove rada i standarde radnog prava kroz čitav lanac vrednosti. Posvećeni smo kontinuiranom unapređenju naših lanaca snabdevanja, što doprinosi našoj strateškoj oblasti fokusa – „fer poslovanje“.

Naša strategija i ciljevi su definisani u [Politici nabavke - ljudska prava u lancu snabdevanja](#). Kontinuirano radimo sa našim zainteresovanim stranama na unapređenju i jačanju našeg pristupa ljudskim pravima u lancima snabdevanja. Ovaj Izveštaj o napretku pruža transparentan pregled naših ciljeva po pitanju ljudskih prava u oblasti Nabavke i status njihove implementacije zaključno sa fiskalnom 2024. godinom.

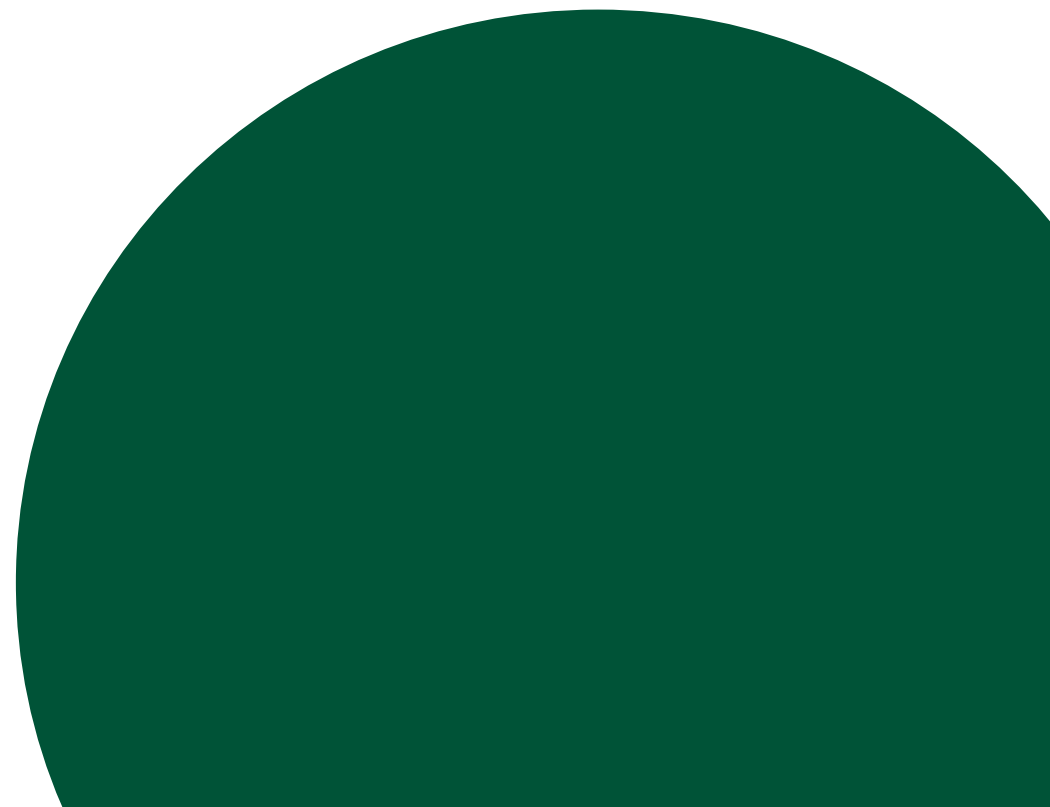
Lidl Stiftung i nacionalne kompanije Lidla blisko sarađuju u nabavci robe i upravljanju povezanim lancima snabdevanja. Mere opisane u ovom izveštaju stoga mogu biti definisane i sprovedene od strane jedne podkompanije za određeni lanac snabdevanja, sa efektom na druge kompanije koje nabavljaju robu iz tog istog lanca. Radi bolje čitljivosti, uzdržali smo se od preciziranja koje su kompanije pokrenule koje mere; opisani sadržaj se odnosi na Lidl Stiftung.

Naš upravljački pristup dužnoj pažnji

U skladu sa našim strukturiranim upravljačkim pristupom, sistematski identifikujemo, procenjujemo i pratimo potencijalne i stvarne rizike koji mogu dovesti do kršenja ljudskih prava i negativnih uticaja na životnu sredinu u našim lancima snabdevanja. Na osnovu toga razvijamo ciljane mere za izbegavanje ili ublažavanje rizika i sprovodimo ih kroz naše poslovne prakse, politike nabavke i programe.

Na ovaj način preuzimamo odgovornost za uticaje naših poslovnih aktivnosti i postavljamo temelje za dalje smanjenje potencijalnih negativnih uticaja i aktivnu težnju pozitivnim promenama duž lanaca snabdevanja. Naše osnovno razumevanje ovoga i praktična struktura ugrađeni su u [Izjavu o načelima strategije ljudskih prava kompanije Lidl](#).

Lidlova strategija ljudskih prava za lance snabdevanja

Lidl strategija ljudskih prava za lance snabdevanja

Lidl strategija ljudskih prava ukratko

Praćenje uticaja

Neprestano utvrđujemo rizike i prilike za poboljšanje na terenu.

Očuvanje standarda

Promovišemo poštovanje osnovnih standarda rada Međunarodne organizacije rada (ILO).

Širenje pravedne trgovine

Promovišemo naknade i prihode za dostojanstven život

Pokretanje promena

Aktivno učestvujemo u razvojnim programima, inicijativama i projektima.

Praćenje uticaja

Praćenje uticaja

U cilju ispunjavanja obaveza dužne pažnje, težimo da u ranoj fazi identifikujemo sve rizike koji mogu nastati tokom naših poslovnih aktivnosti i da ih efikasno smanjimo.

Metodologija primenjena u našoj sistematskoj godišnjoj analizi rizika našeg poslovanja i poslovanja naših direktnih dobavljača zasniva se na kriterijumima kao što su vrsta i obim poslovne aktivnosti, sposobnost uticanja na rizik, težina kršenja, verovatnoća nastanka i doprinos uzroku rizika.

Stoga kontinuirano radimo sa našim dobavljačima na povećanju transparentnosti i sledljivosti u našim lancima snabdevanja, jer to predstavlja temelj za donošenje odgovornih odluka i razvoj efikasnih mera. To činimo koristeći sistematičan pristup zasnovan na podacima:

- Sistematična godišnja analiza rizika
- Ad hoc analize rizika

Takođe objavljujemo podatke o našim dobavljačima sve do nivoa farme u lancima snabdevanja bananama, jagodama i čajevima privatne robne marke. Lista naših glavnih proizvodnih mesta objavljena je za hranu, tekstil i hardver (neprehrambene proizvode). Ove liste se mogu pogledati putem ovog linka: [Link](#).

Godišnja analiza rizika

Sistematična analiza rizika zasnovana na zahtevima nemačkog Zakona o dužnoj pažnji u lancu snabdevanja (LkSG) sprovodi se svake godine za sve Lidlove direktne dobavljače (LkSG analiza rizika).

Cilj analize rizika je da analizira, proceni i prioritizuje sve teme rizika definisane Zakonom o dužnoj pažnji u lancu snabdevanja.

Ovo omogućava strukturisanu procenu direktnih dobavljača, uključujući i njihove dublje lance snabdevanja. Pruža uvid u zemlje sa većom učestalošću rizika, kao i u grupe proizvoda i usluge koje su od posebnog značaja u pogledu ljudskih prava i ekoloških rizika.

Rezultati podupiru dalji razvoj strategija, zahteva i drugih mera zasnovanih na riziku, a koje se odnose na ljudska prava i upravljanje razvojem asortimana s obzirom na zahteve proizvoda. Ove mere nam pomažu da ispunimo naše obaveze dužne pažnje u pogledu ljudskih prava duž lanca snabdevanja.

Dodatne informacije o sveobuhvatnoj godišnjoj analizi rizika navedene su u [Izjavu o načelima strategije ljudskih prava kompanije Lidl](#).

Najvažnije identifikovane sirovine visokog rizika proizašle iz analize rizika za 2024. godinu, zasnovane na nemačkom Zakonu o dužnoj pažnji u lancu snabdevanja (LkSG), povezani rizici i relevantne zemlje porekla prikazani su u tabeli ispod.

Tropsko voće

- 01 Kostarika, Turska, Meksiko, Ekvador, Kolumbija
- 02 Kostarika, Turska, Meksiko, Ekvador, Kolumbija
- 03 Kostarika, Turska, Meksiko, Ekvador, Kolumbija
- 04 Kostarika, Ekvador, Dominikanska republika
- 05 Kostarika, Ekvador, Kolumbija, Filipini
- 06 Turska, Egipat
- 07 Turska, Ekvador, Kolumbija, Filipini

Začini

- 01 Kina, Vijetnam, Indonezija, Madagaskar
- 02 Kina, Vijetnam, Indonezija, Madagaskar
- 03 Kina, Vijetnam, Indonezija, Madagaskar
- 04 Indonezija, Madagaskar
- 05 Kina, Vijetnam, Indonezija, Madagaskar
- 06 Vijetnam, Indonezija, Šri Lanka
- 07 Kina, Indonezija, Madagaskar, Gvatemala

Kafa

- 01 Brazil, Vijetnam, Honduras
- 02 Brazil, Vijetnam, Honduras
- 03 Brazil, Vijetnam, Honduras
- 04 Peru
- 05 Brazil, Vijetnam, Honduras
- 06 Vijetnam
- 07 Brazil, Vijetnam, Kolumbija

Pamuk

- 01 Indija, Kina, Pakistan, Brazil
- 02 Indija, Kina, Pakistan, Brazil
- 03 Indija, Kina, Pakistan, Brazil
- 04 Indija
- 05 Indija, Kina, Pakistan, Brazil
- 06 Indija, Pakistan
- 07 Indija, Kina, Pakistan, Brazil

Kakao

- 01 Obala Slonovače, Gana, Nigerija
- 02 Obala Slonovače, Gana, Nigerija
- 03 Obala Slonovače, Nigerija, Indija
- 04 Indija
- 05 Indija
- 06 Obala Slonovače, Nigerija, Indija
- 07 Indija

Čaj

- 01 Kina, Indija, Šri Lanka
- 02 Kina, Indija, Šri Lanka
- 03 Kina, Indija, Šri Lanka
- 04 Indija, Indonezija
- 05 Kina, Indija, Šri Lanka
- 06 Indija, Šri Lanka, Indonezija
- 07 Kina, Indija, Indonezija

Orašasti plodovi

- 01 Kina, Vijetnam, Argentina, Indija, Nigerija, Obala Slonovače
- 02 Kina, Vijetnam, Argentina, Indija, Nigerija, Obala Slonovače
- 03 Kina, Vijetnam, Argentina, Indija, Nigerija, Obala Slonovače
- 04 Indija
- 05 Kina, Vijetnam, Argentina, Indija
- 06 Vijetnam, Nigerija, Indija, Obala Slonovače
- 07 Kina, Indija

Pirinač

- 01 Kina, Indija, Kambodža
- 02 Kina, Indija, Kambodža
- 03 Kina, Indija, Kambodža
- 04 Indija, Kambodža
- 05 Kina, Indija, Kambodža
- 06 Indija, Kambodža
- 07 Kina, Indija, Kambodža

Cveće i biljke

- 01 Kenija, Etiopija, Ekvador
- 02 Kenija, Etiopija, Ekvador
- 03 Kenija, Etiopija, Ekvador
- 04 Kostarika
- 05 Etiopija, Ekvador
- 06 Etiopija
- 07 Ekvador

Šećerna trska

- 01 Brazil, Indija, Kina
- 02 Brazil, Indija, Kina
- 03 Brazil, Indija, Kina
- 04 Indija
- 05 Brazil, Indija, Kina
- 06 Indija
- 07 Brazil, Indija, Kina

Palmino ulje (ulje palminih koštica)

- 01 Indonezija, Malezija
- 02 Indonezija, Malezija
- 03 Indonezija, Malezija
- 04 Indonezija
- 05 Indonezija, Malezija
- 06 Indonezija
- 07 Indonezija, Malezija

Riba i morski plodovi

- 01 Ekvador, Argentina, Uganda, Indija
- 02 Ekvador, Argentina, Uganda, Indija
- 03 Ekvador, Argentina, Uganda, Indija
- 04
- 05 Ekvador, Argentina, Uganda, Indija
- 06 Uganda, Indija
- 07 Ekvador, Indija

Ključ:

Analiza rizika za posebno visokorizične lance snabdevanja unutar lanca snabdevanja tekstilom

Postoji širok spektar rizika u lancu snabdevanja tekstilom, koji često uključuje kršenja ljudskih prava, kao što su dečiji rad, prinudni rad i suzbijanje sindikata. Nedovoljni standardi bezbednosti i zdravlja na radu predstavljaju dalji izazov, što potencijalno vodi do nebezbednog radnog okruženja, neadekvatnih plata i prekomernog radnog vremena. Nedostatak transparentnosti i složení, često neprozirni lanci snabdevanja takođe predstavljaju veliki izazov, jer to otežava efikasno praćenje i sledljivost uslova proizvodnje.

Lidl je procenio specifične visoko rizične zemlje i teme za lanac snabdevanja tekstilom na osnovu rezultata godišnje LkSG analize rizika. Postojeći stvarni podaci o proizvodnim mestima u našem lancu snabdevanja čine osnovu za određivanje rizika na nivou mesta proizvodnje tekstila. Procenjene vrste rizika na nivou zemalja proizvodnje u lancu snabdevanja tekstilom u skladu su sa definisanim rizicima u odeljku 2 LkSG-a i prvenstveno obuhvataju sledeće:

dečiji rad, prinudni rad, adekvatne zarade, bezbednost i zdravlje na radu, diskriminacija, sloboda udruživanja, prava na zemljište, šteta po životnu sredinu, šteta koju prouzrokuju bezbednosne službe, usklađenost sa određenim ekološkim sporazumima.

Prioritizacija relevantnih zemalja proizvodnje u lancu snabdevanja tekstilom dodatno je precizirana unutar LkSG analize rizika na osnovu njihovih ocena rizika i povezanog obima nabavke, broja proizvodnih mesta i broja zaposlenih po zemlji, a sprovedene su i provere kako bi se potvrdilo postojanje odgovarajućih preventivnih mera.

Lidl je već uveo sveobuhvatne preventivne mere koje se odnose na dobavljače i proizvode u lanac snabdevanja kako bi na odgovarajući način adresirao rizike identifikovane na nivou zemalja proizvodnje i visoko rizičnih sirovina. Ove mere se sprovode kroz politike održive nabavke vezane za asortiman proizvoda, koje uključujemo u pregovore zajedno sa Kodeksom ponašanja, sa ciljem da obavežemo dobavljače na usklađenost. Rezultati naših analiza rizika se uvek uzimaju u obzir u našim procesima donošenja korporativnih odluka koje se odnose na odabir i upravljanje dobavljačima, i čine osnovu za definisanje i unapređenje mera.

Pet najvećih visoko rizičnih zemalja u našem lancu snabdevanja tekstilom su Kina, Bangladeš, Pakistan, Mjanmar i Šri Lanka. Rezultati su zasnovani na ukupnoj oceni rizika ovih zemalja i obimu nabavke.

	Rizik	Broj proizvodnih lokacija
Kina	Izuzetno visok	150
Bangladeš	Izuzetno visok	119
Pakistan	Izuzetno visok	35
Mjanmar ¹	Izuzetno visok	22
Šri Lanka	Izuzetno visok	9

¹ Lidl ceased all textile procurement from Myanmar in October 2024.

Najveći rizici identifikovani na nivou zemalja proizvodnje:

Bezbednost i zdravlje na radu	Nedostatak bezbednosti i zdravlja na radu može ugroziti zdravlje zaposlenih na radnom mestu i dovesti do povreda ili profesionalnih bolesti. Postoji rizik od narušavanja dobrobiti i produktivnosti radnika.
Naknade	U tekstilnoj industriji postoji rizik od neadekvatnih zarada, koje su često nedovoljne da pokriju osnovne potrebe radnika i njihovih porodica.
Dečiji rad	Rad koji je opasan ili eksploatatorski, koji koči razvoj ili sprečava decu da pohađaju školu, predstavlja kršenje prava deteta širom sveta.
Sloboda udruživanja	Nedostatak slobode udruživanja otežava zaposlenima da se organizuju, uz rizik da neće moći efikasno da se zalažu za svoja prava.
Šteta po životnu sredinu	Šteta po životnu sredinu, kao što je zagađenje vode i vazduha, ima potencijal da ugrozi zdravlje ljudi i može otežati pristup čistoj vodi za piće i hrani.
Prinudni rad	Zabrana prinudnog rada je osnovno ljudsko pravo. Rad se ne sme iznuđivati ni od jedne osobe pod pretnjom kazne; radnici se moraju nuditi dobrovoljno.

Pored gore navedenih rizika u našim zemljama proizvodnje, proizvodnja sirovina takođe predstavlja značajan rizik za ljudska prava i životnu sredinu.

Stoga smo identifikovali visoko rizične sirovine za naše lance snabdevanja tekstilom na osnovu godišnje analize rizika sprovedene u skladu sa Zakonom o dužnoj pažnji u lancu snabdevanja (LkSG).

U nastavku je naveden izbor prioritetnih visoko rizičnih sirovina:

Pamuk	Većina rizika u vezi sa pamukom javlja se tokom uzgoja i berbe, kao i tokom prerade. To uključuje dečiji rad i prinudni rad, nedostatak bezbednosti i zdravlja na radu, kao i rizike po izvore sveže vode usled korišćenja hemikalija i pesticida.
Guma/kaučuk	Glavni rizici u vezi sa gumom javljaju se tokom uzgoja i berbe. Primeri uključuju rizike po biodiverzitet usled monokultura i nedostatak bezbednosti i zdravlja na radu.
Koža	Glavni rizici u vezi sa kožom javljaju se tokom prerade. To uključuje štetu po životnu sredinu usled korišćenja hemikalija i nedostatak bezbednosti i zdravlja na radu.
Vuna	Glavni rizici u vezi sa vunom javljaju se tokom prerade. To uključuje štetu po životnu sredinu usled korišćenja hemikalija i nedostatak bezbednosti i zdravlja na radu.
Aluminijum	Većina rizika u vezi sa aluminijumom javlja se u procesu ekstrakcije (vađenja). Aluminijum se, između ostalog, koristi za izradu rajsferšlusa. Rizici uključuju diskriminaciju, štetu po životnu sredinu i nedostatak slobode udruživanja.
Nafta	Glavni rizici u vezi sa naftom javljaju se prilikom ekstrakcije i proizvodnje hemijskih vlakana. To uključuje rizik po biodiverzitet usled krčenja šuma i izumiranja vrsta, nedostatak bezbednosti i zdravlja na radu, diskriminaciju i nedostatak slobode udruživanja.

Lidl je već sproveo opsežne preventivne mere u lancu snabdevanja kako bi na odgovarajući način adresirao rizike identifikovane na nivou zemalja proizvodnje i sirovina.

Lidl redovno proverava usklađenost sa standardima ljudskih prava i našim utvrđenim minimalnim kriterijumima za tekstil i tehničku robu (hardware). Ovi kriterijumi preciziraju da u visoko rizičnim zemljama (prema amfori klasifikaciji rizika zemalja), Lidl može nabavljati robu samo sa onih proizvodnih mesta koja sprovode važeće društvene i ekološke revizije (audite).

Takođe smo definisali ciljeve održivosti specifične za svaku od najrelevantnijih kritičnih sirovina u okviru naših proizvoda sopstvene robne marke u neprehrambenom sektoru (non-food).

Detaljne informacije o našem tretmanu visoko rizičnih sirovina dostupne su u našoj [Politici nabavke - sirovine](#).

Glas radnika

Naša dužna pažnja u oblasti ljudskih prava obuhvatila je sprovođenje sveobuhvatne ankete „Glas radnika“ (Workers' Voice) 2024. godine u tri visoko rizične zemlje u našim lancima snabdevanja tekstilom: Šri Lanki, Pakistanu i Kini. Cilj je bio da se perspektive radnika uključe u rezultate naše analize rizika i da se sistematski izvedu mere za poboljšanje njihovih uslova rada.

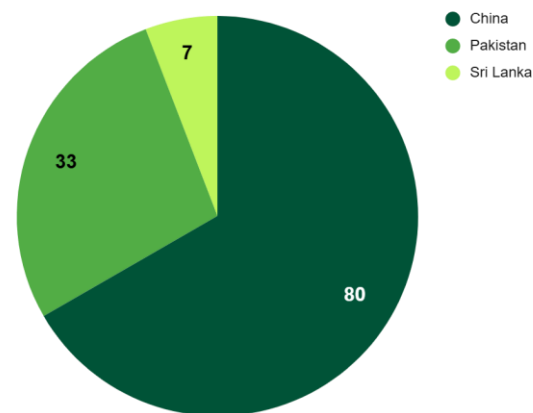
Anketa o stavovima radnika na proizvodnim mestima

01	Uslovi rada	Da li dajete predloge ili ulažete žalbe na poslu? Da li postoje poverljivi kanali za povratne informacije?
02	Zdravlje i bezbednost	Da li ste upoznati sa protokolima za hitne slučajeve? Da li se osećate bezbedno u svom radnom okruženju? Da li su vaši uslovi rada zadovoljavajući (čistoća, osvetljenje, nivo buke)?
03	Životna sredina	Da li na vašem radnom mestu postoje mere zaštite životne sredine?
04	Sistemi upravljanja	Da li vam nadređeni daju jasne smernice o kvalitetu? Da li vaše radno mesto nudi obuke za unapređenje veština?
05	Uznemiravanje	Da li ste doživeli uznemiravanje ili zlostavljanje u poslednjih 12 meseci? Da li na radnom mestu postoji politika nulte tolerancije prema uznemiravanju?

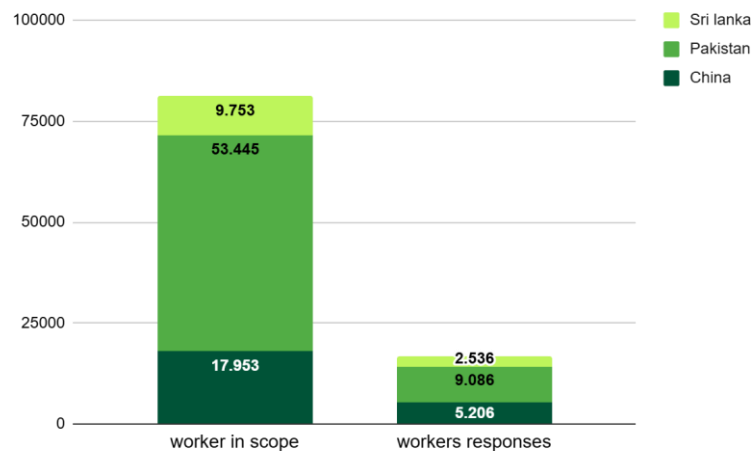
Obratili smo se više od 70.000 radnika na tri ključna nabavna tržišta sa pozivom da učestvuju u anketi. Na hiljade radnika je aktivno odgovorilo uprkos izazovnim uslovima, kao što su ograničen

pristup internetu i nesigurnost u pogledu korišćenja digitalnih sistema za povratne informacije, i pružili su nam dragocen uvid u svoje životne i radne uslove.

Broj proizvodnih lokacija

Broj ispitanih radnika i odgovora

Anketa „Glas radnika“ osvetlila je ključne aspekte svakodnevne radne rutine u našim lancima snabdevanja iz perspektive ljudi koji su tamo zaposleni. Njihovi odgovori dali su dragocen podsticaj za naš dalji razvoj i pokazali gde ciljane akcije mogu biti naročito efikasne:

- **Unapređenje svesti o bezbednosti**
Obezbeđivanje redovnih obuka o protokolima za hitne slučajeve i merama bezbednosti i zdravlja na radu doprinelo bi većem poverenju radnika u njihovo radno okruženje.
- **Unapređenje radnog okruženja**
Mnogi odgovori su naglasili želju za boljim uslovima, sa posebnim osvrtom na osvetljenje, nivo buke i kvalitet vazduha.
- **Postizanje transparentnosti naknada**
U mnogim regionima jasno je izražena potreba za transparentnim strukturama zarada i pravičnim plaćanjem.
- **Omogućavanje poverljive komunikacije**
Pristup anonimnim i efikasnim kanalima za žalbe predstavlja ključno pitanje za mnoge radnike i važan je instrument za unapređenje prava na suodlučivanje.
- **Zauzimanje jasnog stava protiv uznemiravanja**
Izraženija potreba za istragom, prevencijom i aktivnom politikom nulte tolerancije prema uznemiravanju i zlostavljanju bila je posebno očigledna u Šri Lanki.

Ove rezultate ne vidimo kao završetak, već kao polaznu tačku za ciljano unapređenje.

Primenjujemo pristup učenju koji se zasniva na dijalogu, transparentnosti i partnerskoj saradnji.

Na osnovu ovih temelja, izvodimo specifične akcije za održivo poboljšanje uslova rada::

1. **Integracija u postojeće sisteme:**

Rezultate ankete koristimo u našim analizama rizika i sistemima upravljanja, prvenstveno kako bismo odredili prioritete u oblastima kao što su struktura zarada, bezbednost i zdravlje na radu i diskriminacija.

2. **Jačanje na lokalnom nivou:**

Planiramo sprovođenje detaljnih procena i ciljanih obuka o rizicima po ljudska prava na prioritetnim proizvodnim mestima, posebno u Šri Lanki.

3. **Unapređenje mehanizama za žalbe:**

Procenjujemo efikasnost i dostupnost postojećih kanala komunikacije i izvršićemo neophodna poboljšanja gde god to bude potrebno.

4. **Saradnja sa zainteresovanim stranama:**

U saradnji sa partnerima, uključujući Partnerstvo za održivi tekstil (*Partnership for Sustainable Textiles*) i Akord (*Accord*), težimo da promovišemo sistemska rešenja, kao što su zajednički programi, mere za podizanje svesti i socijalni dijalog.

Naš cilj je da glasove radnika integrišemo u naše procese donošenja odluka kao ključnu komponentu odgovornog i pravičnog upravljanja lancem snabdevanja.

Ad hoc analize rizika

Lidl učestalo sprovodi ad hoc analize rizika prilikom obrade prijava o rizicima po ljudska prava. Dodatno, sprovodimo procene uticaja na ljudska prava (HRIA) u skladu sa međunarodno priznatim standardima radi dublje analize odabranih rizika. Ovo nam omogućava da sistematski identifikujemo rizike po ljudska prava u visoko rizičnim lancima snabdevanja i da im pristupimo na ciljan način.

Lidl je 2020. godine bio prvi nemački trgovac na malo koji je počeo da sprovodi HRIA u lancima snabdevanja sa posebno visokim rizicima. Do sada je objavljeno devet HRIA procena, a radi se na još šest dodatnih. Ove procene sistematski identifikuju potencijalne i stvarne rizike po ljudska prava u našim lancima snabdevanja. HRIA procene su od ključnog značaja za otkrivanje negativnih uticaja na ljudska prava i definisanje efikasnih akcija.

Proces počinje procenom materijalnosti i rizika radi odabira relevantnih lanaca snabdevanja, nakon čega sledi detaljna analiza uticaja na ljudska prava. Ovo aktivno uključuje zainteresovane strane, kao što su sindikati, nevladine organizacije (NVO) i direktno pogođeni nosioci prava, kako bi se uzele u obzir različite perspektive. Rezultati se koriste u akcionom planu koji definiše specifične korake za ublažavanje rizika. HRIA kod Lidla nije jednokratna procedura, već deo kontinuiranog procesa dužne pažnje u oblasti ljudskih prava.

Lidl sarađuje sa specijalizovanim spoljnim pružaocima usluga, kako na globalnom nivou, tako i na nivou proizvodnje, kako bi osigurao objektivan pristup u sprovođenju HRIA procena.

Na osnovu preporuka HRIA procena razvijaju se akcioni planovi, sa utvrđenim rokovima za akcije i ciljeve, kako bi se efikasno adresirali materijalni rizici po ljudska prava. Lidl kontinuirano radi na unapređenju svojih internih HRIA procesa na osnovu sopstvenih saznanja i eksternih preporuka, kao što je [dokument organizacije Oxfam iz 2024. godine](#).

Procene uticaja na ljudska prava (HRIA) i napredak u implementaciji akcionih planova

HRIA	Godina	Publikacija	Akcioni plan	Napredak
Lanac snabdevanja čajem u Keniji	2021	Izveštaj: Link Akcioni plan: Link	Istraživanje mogućnosti saradnje za poboljšanje pozitivnih uticaja šema sertifikacije	100%
			Status napretka: Link	
			Nastavak nabavke sertifikovanog crnog, zelenog i rooibos čaja i povećanje ukupnog udela sertifikovanih voćnih i biljnih čajeva	100%
			Status napretka: Link	
			Nastavak saradnje sa zainteresovanim stranama, lokalnim partnerima i MSI inicijativama unutar HRIA i pružanje povratnih informacija o nalazima	100%
			Status napretka: Link	
			Angažovanje u inicijativama i projektima sa lokalnim zainteresovanim stranama	100%
			Status napretka: Link	
			Jačanje praksi nabavke izvan zahteva sertifikacije	100%
			Status napretka: Link	
			Podrška ublažavanju uticaja volatilnosti cena na nosioce prava kroz poslovne prakse	100%
			Status napretka: Član ETP-a (Ethical Tea Partnership) od 2021. godine u cilju podsticanja promena u saradnji sa drugim kompanijama; sklopljen sporazum o saradnji sa IDH-om 2021. godine; praćenje postojećih aktivnosti IDH-a u sektoru čaja.	
			Kontinuirano unapređenje transparentnosti lanca snabdevanja	100%
			Status napretka: Link	
			Testiranje specifičnih intervencija za ublažavanje rizika koji se odnose na male farmere i žene	100%
			Status napretka: HERproject sproveden i završen.	

Lanac snabdevanja bobičastim voćem u Španiji	2021	Izveštaj: Link Akcioni plan: Link	Jačanje internih kapaciteta za sprovođenje korporativne dužne pažnje	75%
			Status napretka: Sprovedene konsultacije sa agentima; dobavljači su obavezani da poštuju Lidlovu politiku održive nabavke; prošireni su kapaciteti sa agentima; relevantna odeljenja dobavljača obavezna su da prisustvuju obuci o Kodeksu ponašanja kompanija Švarc grupe (Schwarz Group).	
			Učešće u Španskom forumu za etičku trgovinu (Spanish Ethical Trade Forum)	100%
			Status napretka: Lidl su u Španskom forumu za etičku trgovinu (Spanish Ethical Trade Forum) predstavljali Lidl GB i Lidl ES.	
			Sprovođenje nasumičnih nenajavljenih socijalnih revizija sa fokusom na kršenja identifikovana kroz HRIA	25%
			Status napretka: Nenajavljene socijalne revizije sprovedene su 2021. godine; trajni koncept tek treba da bude definisan.	
			Jačanje monitoringa radnih uslova u kooperativama i proizvodnim kompanijama	75%
			Status napretka: Kapaciteti sa agentima su povećani; jačanje monitoringa u Lidlu i u lancu snabdevanja je u toku.	
			Učešće u programu obuke koji nudi organizacija Stronger Together	100%
			Status napretka: Obuka o prevenciji prinudnog rada sprovedena je sa organizacijom Stronger Together i relevantnim članovima lanca snabdevanja. Trajanje: april 2022. – mart 2023.	
			Učešće u Lidlovom pilot projektu za uspostavljanje efikasnog lokalnog mehanizma za žalbe	100%
			Status napretka: Lidl je postavio temelje za projekat appellando pilotiranjem mehanizma za žalbe u španskom lancu snabdevanja bobičastim voćem 2022. godine.	

Lanac snabdevanja bananama u Kolumbiji	2021	Izveštaj: Link Akcioni plan: Link	Dijalog sa telima za postavljanje standarda Status napretka: Lidl je održao razgovore sa organizacijama Fairtrade i Rainforest Alliance, predstavio rezultate HRIA procene i razmotrio potencijalna poboljšanja standarda kako bi se rešili rizici identifikovani u okviru HRIA.	100%
			Učestvovanje u projektu za rodnu ravnopravnost Status napretka: Lidl je 2023. godine sarađivao sa Svetskim forumom za banane na izradi nacionalnih smernica u okviru projekta „Bezbednost i zdravlje na radu i rodna ravnopravnost u lancu snabdevanja bananama u Kolumbiji“, koje su pilotirane na tri plantaže. Pogledati Izveštaj o napretku za 2024. godinu: Link	100%
			Poboljšanje plata u lancu snabdevanja bananama Status napretka: Od 2023. godine, Lidl svake godine eliminiše svoj udeo u jazu između isplaćenih i dostojanstvenih plata (wage gap) na svojim plantažama banana za sledeće zemlje odredišta: DE, AT, CH, BE, NL. Dodatne detalje i informacije o uključenim partnerima pogledajte na Link (NL) i Link (DE).	100%
Lanac snabdevanja paradajzom u Italiji	2022	Izveštaj: Link Akcioni plan: Link	Jačanje Lidlove dužne pažnje u oblasti ljudskih prava Status napretka: Lidl je uključio pošteno zapošljavanje u svoju politiku održive nabavke i ugovorno usaglašava ove zahteve sa svojim poslovnim partnerima za sopstvenu robnu marku.	100%
			Težnja ka transparentnosti Status napretka: Lidl je sproveo nekoliko internih anketa kako bi utvrdio poreklo konzerviranog paradajza. Detaljan proces kontinuiranog utvrđivanja još uvek nije finalizovan.	75%
			Implementacija novih zahteva Status napretka: Nakon konsultacija sa poslovnim partnerima, Lidl je 2025. godine uveo zahtev za dobavljače koji obavezuje proizvođače konzerviranog paradajza (bez obzira na poreklo) da uvedu GLOBALG.A.P. GRASP audit ili ekvivalentan standard do kraja fiskalne 2026. godine.	100%
			Učešće u ETI radnoj grupi Status napretka: Lidl je učestvovao u radnoj grupi ETI (Ethical Trading Initiative) u Italiji kako bi radio na rezultatima HRIA procene za konzervirani paradajz.	100%

Lanac snabdevanja vinom u Južnoj Africi	2022	Izveštaj: Link Akcioni plan: Link (objavljeno u oktobru 2025)	Učešće u dijalogu Započeli smo konsultacije sa relevantnim zainteresovanim stranama (npr. dobavljači, WIETA i Fairtrade, sindikati i Okrugli sto za održivo vino – <i>Sustainable Wine Roundtable</i>) o rezultatima HRIA procene u julu 2025. godine, uz mogućnost saradnje na akcijama i povratnim informacijama o akcionom planu, i sa njima razgovarali o tome kako adresirati identifikovane oblasti delovanja.	0%
			Implementacija odgovornih praksi nabavke Pojačavamo naše napore za uspostavljanje dugoročnih poslovnih odnosa sa našim južnoafričkim dobavljačima, uključujući vinarije, i gde god je to moguće, na nivou farmi.	0%
			Naknade Planiramo da 2026. godine izvršimo reviziju pokušaja poboljšanja plata duž lanca snabdevanja vinom, posebno na nivou farmi.	0%
			Mehanizam za žalbe Član smo appellando alijanse od 2023. godine i zalažemo se za pristup efikasnim mehanizmima za žalbe za sve radnike u našim lancima snabdevanja, sa posebnim osvrtom na grupe kao što su radnici migranti. Aktivno podržavamo proširenje ovog mehanizma na Južnu Afriku.	0%
			Osnaživanje Od 2026. godine pružaćemo obuku na nivou farmi u našem južnoafričkom lancu snabdevanja vinom, sa fokusom na bezbednost i zdravlje na radu i radno pravo (smeštaj, ugovori, plate, sloboda udruživanja, naknade za zapošljavanje, prekovremeni rad) i na podizanje svesti o drugim rizicima (prinudni rad, eksploatacija, diskriminacija, uključujući posebno osetljive grupe).	0%
			Asortiman proizvoda Planiramo da uvedemo zahtev za socijalne standarde za naš južnoafrički lanac snabdevanja vinom za asortiman sopstvene robne marke, kao i da proširimo taj zahtev na ostale Lidlove nacionalne kompanije i porekla.	0%
			Merenje uticaja Planiramo da u srednjoročnom periodu, odnosno do 2030. godine, sprovedemo dodatnu procenu u lancu snabdevanja kako bismo proverili efikasnost preduzetih mera.	0%

Lanac snabdevanja škampima u Indiji	2022	Izveštaj: Link Akcioni plan: Link	Osiguravanje kontinuiranih povratnih informacija i pravne zaštite 75%
			Status napretka: Prerađivački pogoni uključeni u HRIA u državi Andra Pradeš pilotirali su mehanizam za žalbe od 2023. do 2024. godine uz podršku LRQA. Efektivnost je procenjena nakon pilot projekata. Pogledati link za više detalja.
			Deljenje HRIA sa industrijom i uspostavljanje zajedničkih mera ublažavanja ili otklanjanja štete 25%
			Status napretka: Rezultati HRIA podeljeni su sa odeljenjem nabavke u Lidl GB i relevantnim telima za postavljanje standarda. Lidl se pridružio radnoj grupi za akvakulturu SEA Alijanse (SEA Alliance Aquaculture Working Group) kako bi pomogao u razvoju alata za procenu rizika u akvakulturi. Pogledati link za više detalja.
			Poboljšanje sistema, politika i praksi odgovornog upravljanja zapošljavanjem 25%
			Status napretka: Lidl radi na ažuriranju interne politike održive nabavke kako bi uključio rezultate HRIA i preporuke industrije. Pogledati link za više detalja.
			Poboljšanje transparentnosti i odgovornosti lanca snabdevanja 75%
			Status napretka: Lidl GB će nastaviti sa godišnjim objavljivanjem podataka o divljoj i uzgojenoj ribi i plodovima mora putem projekta „Ocean Disclosure Project“, uključujući informacije o dobavljačima i zemljama porekla hrane za ribe. Takođe, Lidl GB prikuplja informacije o lancu snabdevanja prilikom potpisivanja ugovora i objavljuje podatke sve do dubljih nivoa lanca snabdevanja škampima. Pogledati link za više detalja.
Lanac snabdevanja indijskim orahom u Obali Slonovače	2023	Izveštaj: Link Akcioni plan: Link (objavljeno u oktobru 2025)	Učešće u dijalogu 0%
			Započeli smo konsultacije sa relevantnim zainteresovanim stranama (npr. dobavljači, Rainforest Alliance i Fairtrade, Inicijativa za održive orašaste plodove – <i>Sustainable Nut Initiative (SNI)</i>) o rezultatima HRIA procene u julu 2025. godine, uz mogućnost saradnje na merama i povratnim informacijama o akcionom planu, i sa njima razgovarali o tome kako adresirati identifikovane oblasti delovanja.

Implementacija odgovorne prakse nabavke

0%

Od 2026. godine ćemo sa relevantnim zainteresovanim stranama razmatrati opcije za održivije prakse nabavke (npr. povećanje lokalnog stvaranja vrednosti, trajanje poslovnih odnosa). Takođe procenjujemo moguće pristupe održivijoj konfiguraciji našeg asortimana (npr. povećanje nivoa sertifikacije), uključujući indijski orah.

Osnaživanje na nivou farmi

0%

Od 2026. godine sarađivaćemo sa eksternim partnerom kako bismo podržali male farmere, a posebno žene u lancu snabdevanja, u primeni dobrih poljoprivrednih praksi i praksi u oblasti ljudskih prava. Takođe procenjujemo pristupe za pružanje pristupa zdravstvenim uslugama poljoprivrednim porodicama, kako bismo smanjili finansijske rizike u slučaju bolesti.

Zarada za život (Living wage)

0%

Planiramo da 2026. godine izvršimo reviziju pokušaja poboljšanja prihoda duž lanca snabdevanja indijskim orahom, posebno na nivou farmi.

Merenje uticaja

0%

U srednjoročnom periodu, do 2030. godine, planiramo da sprovedemo dodatnu procenu u lancu snabdevanja kako bismo proverili efikasnost preduzetih mera.

Prerada mesa u Nemačkoj	2023	Još nije objavljeno		
Lanac snabdevanja rezanim cvećem u Keniji i Etiopiji	2024	Izveštaj: Link Akcioni plan: Link (objavljeno u oktobru 2025)	Povećanje transparentnosti lanca snabdevanja Povećaćemo transparentnost u našim lancima snabdevanja cvećem i biljkama za lance snabdevanja Lidl International-a i svih Lidlovih nacionalnih kompanija u narednim godinama.	0%
			Učešće u dijalogu Od jula 2025. godine konsultovaćemo relevantne zainteresovane strane o rezultatima HRIA procene, uz mogućnost saradnje na merama i povratnim informacijama o akcionom planu, i savetovati se sa njima (npr. dobavljači, Fairtrade, sindikati) kako bismo adresirali identifikovana polja delovanja.	0%

Rešavanje rodno zasnovanog nasilja i uznemiravanja ("GBVH") Od 2026. godine implementiraćemo meru sa ciljem smanjenja rizika od rodno zasnovanog nasilja i uznemiravanja (GBVH) i promovisanja obrazovnih i profesionalnih mogućnosti, uz poseban osvrt na devojčice i žene.	0%
Implementacija odgovornih praksi nabavke Intenziviramo naše napore za uspostavljanje dugoročnih poslovnih odnosa u našem lancu snabdevanja.	0%
Dalji razvoj standarda i specifikacija Od 2025. godine sarađivaćemo sa organizacijom Fairtrade na daljem razvoju standarda za rezano cveće i adresiranju rizika u našim lancima snabdevanja. Do kraja 2027. godine revidiraćemo naše zahteve za dobavljače sa posebnim fokusom na rodno zasnovano nasilje u lancu snabdevanja.	0%
Uspostavljanje mehanizama za žalbe Od jula 2025. godine, zajedno sa Fairtrade-om, izvršićemo reviziju zahteva za mehanizme za žalbe na farmama u pogledu kriterijuma efikasnosti Vodećih principa UN o mehanizmima za žalbe (dostupnost, transparentnost, nezavisnost, zaštita od odmazde, efektivnost) i pokrenuti mere na farmama od 2026. godine radi jačanja i poboljšanja postojećih mehanizama.	0%
Oснаživanje na nivou farmi Od 2026. godine sprovodićemo obuke na nivou farmi sa fokusom na najveće rizike iz HRIA procene, uzimajući u obzir posebno osetljive grupe, i osnažiti ih da razumeju svoja prava i obaveze i da koriste mehanizme za žalbe..	0%
Plate U 2026. godini ispitaćemo pristupe za poboljšanje plata duž lanca snabdevanja rezanim cvećem, posebno na nivou farmi.	0%
Merenje uticaja U srednjoročnom periodu, do 2030. godine, sprovešćemo dalju procenu u lancu snabdevanja kako bismo proverili efikasnost preduzetih mera.	0%

Lanac snabdevanja sokom od narandže u Brazilu	2024	Izveštaj: Link Akcioni plan: Link (objavljeno u oktobru 2025)	Učešće u dijalogu Od jula 2025. godine, konsultovaćemo relevantne zainteresovane strane (npr. članove lanca snabdevanja, sertifikaciona tela) o rezultatima HRIA procene, uz mogućnost saradnje na merama i povratnim informacijama o akcionom planu, i savetovati se sa njima u cilju rešavanja identifikovanih polja delovanja. Lidl će se konsultovati i sa Rainforest Alliance-om i sa Fairtrade-om o rizicima identifikovanim u HRIA proceni, sa ciljem pronalaženja potencijalnih načina za zajedničko rešavanje ovih problema i primenu održivih rešenja u praksi.	0%
			Obuka na nivou farmi Počevši od 2026. godine, sarađivaćemo sa eksternim partnerom na sprovođenju obuka o identifikovanim rizicima. Konkretno, razmotrićemo opciju pružanja dodatne obuke na terenu na temu uznemiravanja i zlostavljanja, i insistiraćemo na efikasnijim mehanizmima za žalbe, s obzirom na to da su obe teme bile istaknute u okviru HRIA procene i njenih preporuka.	0%
			Podsticanje zajedničke akcije kroz članstvo u SIFAV inicijativi (Sustainability Initiative Fruits & Vegetables) Prepoznavamo da Lidl ne može samostalno da reši mnoge od identifikovanih rizika unutar HRIA procene, te da je saradnja unutar sektora ključna za rešavanje sistemskih problema u sektoru narandži i šire. Stoga ćemo se posvetiti konstruktivnoj saradnji sa drugim zainteresovanim stranama, uključujući druge trgovce na malo, kako bismo podstakli zajedničko delovanje. Konkretno, Lidl će se pridružiti inicijativi na nivou celog sektora, odnosno SIFAV-u (Sustainability Initiative Fruits & Vegetables), putem koje možemo holistički pristupiti i socijalnim i ekološkim izazovima u lancu snabdevanja sokom od narandže i šire.	0%
			Merenje uticaja U srednjoročnom periodu, do 2030. godine, sprovešćemo naknadnu procenu u lancu snabdevanja kako bismo pratili uticaj preduzetih mera.	0%
Lanac snabdevanja drvenim ugljem u Namibiji	2024	Još nije objavljeno		

Očuvanje standarda

Očuvanje standarda

Lidl se aktivno zalaže za poštovanje i jačanje Deklaracije Međunarodne organizacije rada (MOR/ILO) o osnovnim principima i pravima na radu. Ova deklaracija predstavlja osnovu za humane uslove rada širom sveta i ključna je komponenta našeg korporativnog identiteta.

Naš Kodeks ponašanja za poslovne partnere kompanija Švarc grupe (Schwarz Group) je važan alat u tom pogledu, jer definiše naše osnovne principe za rad sa dobavljačima u smislu poštovanja ljudskih prava i ekoloških standarda.

Na osnovu ovog Kodeksa ponašanja, Lidl sa svojim poslovnim partnerima za sopstvenu robnu marku ugovara politiku održive nabavke za lance snabdevanja robom, čiji su zahtevi usklađeni sa ETI osnovnim kodeksom (ETI Base Code), Vodećim principima UN o poslovanju i ljudskim pravima, kao i Deklaracijom MOR-a o osnovnim principima i pravima na radu, uključujući relevantne konvencije MOR-a.

Naše osnovne obaveze na prvi pogled:

- **Poštovanje ljudskih prava i ekoloških standarda:** Već dugi niz godina uključujemo naš Kodeks ponašanja u pregovore sa našim dobavljačima, sa ciljem da ih obavežemo na poštovanje ljudskih prava i relevantnih ekoloških zahteva.
- **Zahtevi za usklađenost:** Kodeks ponašanja sadrži jasne odredbe o pitanjima kao što su dečiji i prinudni rad, plate i radno vreme, pravedan tretman i zabrana diskriminacije.

Fokusna oblast	Cilj	Status
Ciljevi za sirovine u nabavci		
Politika nabavke sirovina	Naši međunarodni ciljevi za sirovine definišu jasne CSR (društvena odgovornost) zahteve u pogledu nabavke kritičnih sirovina i pružaju fiksni vremenski horizont za implementaciju.	Objavljeno: Link
CSR zahtevi za naše dobavljače		
Kodeks ponašanja za poslovne partnere kompanija Švarc grupe	Naš Kodeks ponašanja definiše osnovne principe koji regulišu saradnju sa poslovnim partnerima.	Objavljeno: Link
Politike održive nabavke	Ove politike sadrže zahteve i smernice za naše poslovne partnere o praktičnoj primeni našeg Kodeksa ponašanja u pogledu nabavke robe.	Kontinuirane revizije i distribucija

Postavljanjem ambicioznih merila za sebe i naše partnere, postavljamo temelje za poštovanje i kontinuirano unapređenje minimalnih socijalnih standarda u svim našim lancima snabdevanja.

Naša posvećenost efikasnim mehanizmima za žalbe

Pristup efikasnim mehanizmima za žalbe ključni je element u identifikovanju i otklanjanju kršenja ljudskih prava u našim lancima snabdevanja i deo je naše strategije ljudskih prava. Pristup takvim mehanizmima sastavni je deo naših politika održive nabavke.

Blisko sarađujemo sa našim dobavljačima i ostalim eksternim zainteresovanim stranama kako bismo kontinuirano širili pristup efikasnim mehanizmima za žalbe u našem poslovanju i u globalnim lancima snabdevanja. U indirektnim lancima snabdevanja, ovo može biti izazovno, naročito kod kompleksnih lanaca i malih farmara na nivou farmi, zbog nedostatka transparentnosti.

Pridržavamo se Vodećih principa UN o poslovanju i ljudskim pravima (UNGP) i prepoznavamo efikasne mehanizme za žalbe kao legitimne, slobodno dostupne, pravno usklađene, transparentne i razumljive, kako bismo postigli visok nivo njihove efikasnosti. Analiziramo naše mehanizme za žalbe na osnovu UNGP-a i zakonskih zahteva kako bismo poboljšali njihovu delotvornost. Nalaze koristimo da aktivno povećamo njihovu efikasnost, u zavisnosti od uticaja koji imamo na odgovarajuće pristupe.

Primenjujemo višestruku strategiju zasnovanu na riziku kako bismo poboljšali pristup efikasnim mehanizmima za žalbe u našim lancima snabdevanja. Jedan od ključnih principa strategije je izbegavanje dupliranja mehanizama. U slučaju postojećih preklapanja, aktivno podstičemo konsolidaciju mehanizama. Naša strategija ima korak-po-korak strukturu i usmerena je na pružanje što jednostavnijeg pristupa mehanizmu za žalbe što većem broju pogođenih strana u našim lancima snabdevanja.

Naš sistem za uzbunjivače, koji čine službenik za usklađenost (compliance officer), online sistem za izveštavanje ([link](#)) i eksterni ombudsman, nudi niz dostupnih internih i eksternih kanala za podnošenje prijava o potencijalnim kršenjima usklađenosti, po želji i anonimno. Takve prijave se mogu odnositi na naše sopstveno poslovanje ili na direktne i indirektno dobavljače u našem lancu snabdevanja.

Takođe podstičemo uključivanje u inicijative sa više zainteresovanih strana (multi-stakeholder initiatives) kako bismo postigli uticaj u celoj industriji. Ako prioritetni visoko rizični lanac snabdevanja još uvek nema industrijske pristupe, nastojimo da proaktivno pokrenemo sopstvene pilot projekte i podstaknemo ostale učesnike na tržištu da se uključe.

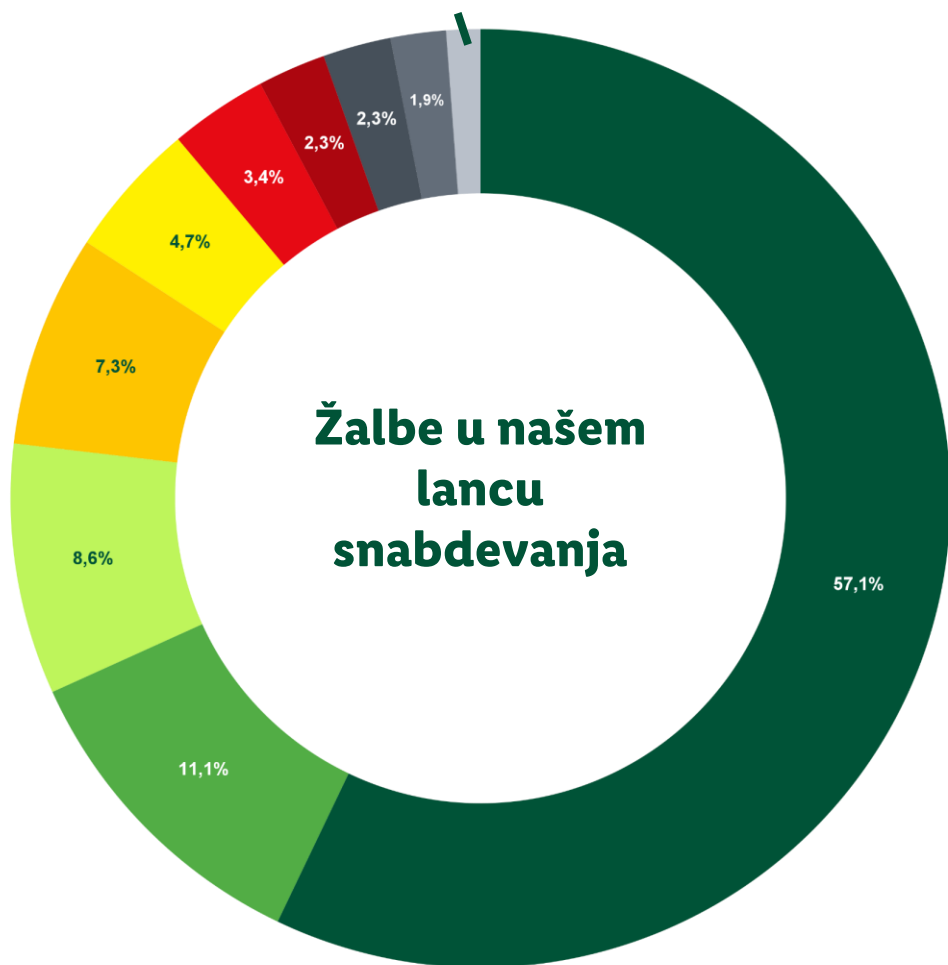
Na kraju, naši sertifikatori sirovina su takođe važni partneri u pogledu obezbeđivanja mehanizama na nivou proizvođača. Zbog toga težimo da, u bliskom dijalogu sa njima, dalje unapređujemo mehanizme koje sertifikatori pružaju.

Mehanizam za žalbe

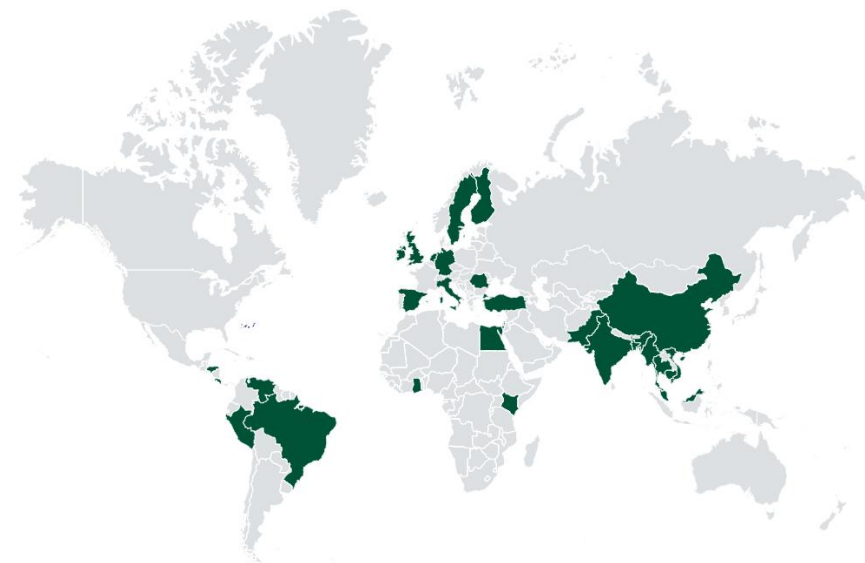
Lidl online sistem za izveštavanje	Pristup mehanizmima za žalbe za sve aktere u našim lancima snabdevanja.	Lidlov sopstveni mehanizam
Međunarodni sporazum (International Accord)	Pristup mehanizmu za žalbe za radnike u fabrikama prvog nivoa (T1) kod proizvođača tekstila u Bangladešu i Pakistanu.	Industrijska inicijativa
ACT mehanizam (Dispute resolution mechanism)	Pristup mehanizmu za rešavanje sporova za radnike u fabrikama prvog nivoa (T1) kod proizvođača tekstila u Bangladešu.	Industrijska inicijativa
appellando	Pristup mehanizmima za žalbe za radnike u lancima snabdevanja voćem, povrćem i biljkama u Španiji.	Industrijska inicijativa
Nossa Voz	Pristup mehanizmima za žalbe za radnike na plantažama kafe u Brazilu.	Pilot projekat
amfori BSCI Speak for Change (S4C)	Pristup mehanizmima za žalbe za radnike u fabrikama sa BSCI sertifikatom u Bangladešu, Vijetnamu, Indiji i Turskoj.	Mehanizam sertifikacionog tela

Nalaze proizašle iz obrade ovih prijava prosleđujemo relevantnim internim odeljenjima u sklopu našeg pristupa upravljanju. Ova odeljenja objedinjuju identifikovane rizike za preventivni rad kako bi izvela sveobuhvatne i sistematične pristupe rešenjima.

Žalbe se istražuju odmah i pažljivo čim budu primljene. Tamo gde se identifikuju kršenja usklađenosti (compliance), procenjujemo da li takve žalbe možemo izbeći putem odgovarajućih dodatnih mera i izmenjenih zahteva. U tu svrhu uspostavljen je standardizovan postupak u skladu sa [proceduralnim smernicama](#).

● fair wages ● occupational health and safety ● forced labor and all forms of slavery ● unequal treatment
 ● freedom of association ● unlawful impairment of protected legal positions ● child labour
 ● destruction of livelihoods through environmental pollution ● violation of land rights ● interference by security forces

503 žalbe iz 28 zemalja u fiskalnoj 2024. godini

Egipat	Honduras	Holandija
Bangladeš	Indija	Pakistan
Brazil	Irska	Peru
Kina	Izrael	Rumunija
Kostarika	Italija	Švedska
Nemačka	Kambodža	Španija
Finska	Kenija	Tajland
Gana	Malezija	Turska
Ujedinjeno Kraljevstvo	Mjanmar	Venecuela
		Vijetnam

Industrijska inicijativa u sektoru voća i povrća – appellando

Lidl je bio prvi nemački trgovac na malo koji je 2020. godine objavio procenu uticaja na ljudska prava (HRIA), ističući uticaj na ljudska prava u lancu snabdevanja jagodičastim voćem u Uelvi, u Španiji. Kao odgovor na te nalaze, Lidl je 2022. godine pilotirao efikasan mehanizam za žalbe u tom regionu.

Na osnovu tih saznanja, a znajući da se istinski održiva rešenja mogu postići samo kroz zajedničko angažovanje čitavog sektora, Lidl je odigrao odlučujuću ulogu u razvoju prvog mehanizma za žalbe više trgovaca u sektoru voća i povrća

Sistem za žalbe appellando ([link](#)), razvijen u saradnji sa svim glavnim nemačkim trgovcima na malo i Evropskim maloprodajnim institutom (EHI), ima za cilj razvoj novih efikasnih mehanizama za žalbe i harmonizaciju postojećih. Cilj je da se radnicima na nivou proizvođača pruži prilika da prijave socijalne i ekološke nepravilnosti bez straha od odmazde. Sistem se trenutno uvodi u Španiji.

Planirano je uvođenje appellanda i u drugim zemljama, sa ciljem ne samo aktivnog prisustva, već i motivisanja dodatnih trgovaca i aktera u lancu snabdevanja da se uključe, jer smo uvereni da je jedini put do dugoročnog uspeha rešenje na nivou cele industrije.

Pilot projekat u brazilskom lancu snabdevanja kafom – Nossa Voz

Lidl je bio prvi trgovac na malo koji je u decembru 2024. godine potpisao memorandum o razumevanju (MOU) za učešće u pilot projektu Nossa Voz.

Cilj projekta je uvođenje lokalnog mehanizma za žalbe u brazilskom lancu snabdevanja kafom. Među ostalim kompanijama koje učestvuju su JDE Peet's i Starbucks.

Projekat je prvobitno podržala Međunarodna organizacija rada (MOR/ILO), ali se nakon povlačenja USAID sredstava od strane vlade SAD, sada finansira od strane kompanija učesnica. Ostali zvanični partneri uključuju Globalnu platformu za kafu (Global Coffee Platform), Rainforest Alliance i Solidaridad.

U Lidlovom lancu snabdevanja učestvuju dva trgovca kafom, čije odabrane farme prolaze kroz proces uvođenja i obuke tokom 2025. godine. Projekat se realizuje u saradnji sa pružaocem usluga LRQA, brazilskim sindikatом CONTAR i nadležnim organima za borbu protiv prinudnog rada. Lidl prati pregled primljenih žalbi sa pilot farmi putem centralne kontrolne table (dashboard).

Cilj je da se dugoročno uspostavi efikasan mehanizam za žalbe za ovaj visoko rizični lanac snabdevanja.

Naši pilot projekti za unapređenje socijalnih standarda

Unapređenje socijalnih standarda u našim lancima snabdevanja je od presudnog značaja za rad na obezbeđivanju pravednih i bezbednih uslova rada. Kontinuirano poboljšanje socijalnih standarda ključno je za ostvarivanje našeg poimanja fer trgovine. Naše iskustvo iz proteklih nekoliko godina pokazalo je da postoji potencijal za dalji razvoj, naročito u oblasti socijalnih standarda.

Pilot projekti igraju važnu ulogu u tom pogledu, jer nam omogućavaju da testiramo nove pristupe i poboljšane socijalne prakse u manjem obimu pre nego što ih uspešno proširimo na ceo lanac snabdevanja. To nam omogućava razvoj inovativnih rešenja koja se mogu efikasno i održivo primeniti na širem nivou.

Oснаživanje za odgovorno regrutovanje i „obuka trenera“ (Train the trainer)

Oснаživanje internih zaposlenih za sprovođenje obuka o odgovornom regrutovanju na proizvodnim lokacijama u Aziji, u cilju prevencije i eliminacije dečijeg i prinudnog rada

Uvođenje ILO Better Work programa

Oснаživanje fabrika tekstila u Kambodži i Bangladešu za usklađivanje sa osnovnim standardima rada Međunarodne organizacije rada (MOR/ILO)

SHARE

Povećanje otpornosti malih farmara u lancu snabdevanja kokosom u Gani kroz pristup sistemima socijalne zaštite (zdravstveno osiguranje)

Povećanje kapaciteta za prava deteta

Lidl je, kao deo svoje dužne pažnje u oblasti ljudskih prava, definisao cilj za implementaciju strukturiranog koncepta obuke o izbegavanju i otklanjanju dečijeg rada u visoko rizičnim lancima snabdevanja. Cilj je dosledno izbegavanje dečijeg rada, njegovo efikasno eliminisanje gde je to neophodno i sprovođenje odgovarajućih korektivnih mera. Ovaj cilj je komponenta krovne strategije o pravima deteta i pomaže u usklađivanju sa međunarodnim standardima i zakonskim zahtevima, kao što je nemački Zakon o dužnoj pažnji u lancu snabdevanja (LkSG).

Strategija o pravima deteta revidirana je u fiskalnoj 2024. godini u saradnji sa organizacijama *Save the Children* i *Center for Child Rights and Business*, i čvršće je integrisana u naš strateški proces. Jedna od centralnih oblasti delovanja je proširenje obuka i praktičnih uputstava o pravima deteta i dečijem radu. Cilj nam je da povećamo kapacitete u lancu snabdevanja kako bismo samostalno sprovodili obuke, podizali svest dobavljača i implementirali ciljane mere prevencije i sanacije. Program „obuka trenera“ (train-the-trainer), sproveden u izveštajnoj godini, bio je važan korak u strateškom usavršavanju.

U februaru 2025. godine, Lidl je sproveo program „obuka trenera“ za interne instruktore u Aziji. Cilj je bio osnaživanje učesnika da samostalno sprovode obuke o sprečavanju i otklanjanju dečijeg i prinudnog rada. Sadržaj je obuhvatio identifikaciju i prevenciju dečijeg rada, proveru starosti, odgovorno regrutovanje i sanaciju potvrđenih slučajeva.

Učesnici iz Bangladeša, Pakistana, Vijetnama i Hong Konga pokazali su značajan napredak u učenju, pri čemu je 80% njih izjavilo da im u budućnosti neće biti potrebna eksterna podrška za sprovođenje obuka.

Program na taj način čini osnovu za sveobuhvatnu obuku dobavljača od 2025. godine nadalje i daje veliki doprinos realizaciji strategije o pravima deteta.

Zdravstvena zaštita u poljoprivrednim lancima snabdevanja – SHARE

Lidl, zajedno sa organizacijama Elucid i Fairtrade Africa, posvećen je omogućavanju pristupa zdravstvenoj zaštiti u poljoprivrednim lancima snabdevanja kroz projekat SHARE. U periodu od jula 2024. do aprila 2025. godine, 252 porodice uzgajivača kakaoa u kooperativi Kukom, što čini ukupno 1.074 osobe, integrisano je u nacionalni sistem zdravstvenog osiguranja. Cilj je smanjenje strukturnih rizika, kao što su odsustvo sa rada zbog bolesti, dugovi i ograničen pristup medicinskom lečenju, i time jačanje otpornosti domaćinstava.

Zdravlje nije samo ljudsko pravo, ono je ključni uslov za stabilne lance snabdevanja. Nedostatak zaštite u slučaju bolesti može dovesti do gubitka produktivnosti, napuštanja škole, dečijeg rada i prevremene prodaje žetve. Projekat SHARE ciljano rešava ove rizike, dajući merljiv doprinos usklađivanju sa obavezama dužne pažnje.

Visok nivo prihvatanja i potražnje potvrđuje potencijal ovog modela. Trenutno procenjujemo kako se projekat može integrisati u holističke pristupe upravljanju rizicima i jačanju otpornosti, te nastaviti na dugoročnom nivou.

Oblast rizika	Doprinos projekta
Dečiji rad	Pravovremena intervencija omogućava deci nastavak školovanja i rasterećuje porodice
Prinudni rad i dugovi	Preuzimanje medicinskih troškova smanjuje hitne finansijske situacije
Bezbednost i zdravlje na radu	Smanjenje odsustva zbog bolesti povećava produktivnost
Neadekvatne plate	Rasterećenje putem zdravstvenih fondova povećava stabilnost prihoda
Sloboda udruživanja	Rad sa kooperativom jača kolektivne strukture i zadržavanje članova

Strategija povlačenja iz Mjanmara

Odluka o prekidu poslovnog odnosa predstavlja osetljiv korak, naročito u visokorizičnim kontekstima. Lidl je u oktobru 2024. godine obustavio svu nabavku tekstila iz Mjanmara. Ovo nije bilo naglo povlačenje, već deo strukturiranog i odgovornog procesa koji je imao za cilj minimiziranje negativnog uticaja na radnike, dobavljače i lokalne zajednice.

Situacija sa ljudskim pravima u Mjanmaru nastavila je da se pogoršava od vojnog puča 2021. godine. Uprkos intenzivnom praćenju i dužnoj pažnji, Lidl od kraja 2023. godine više nije bio u mogućnosti da pouzdano osigura usklađenost sa osnovnim standardima rada i bezbednosti. Odluka o povlačenju iz zemlje zasnovana je na nizu faktora: kontinuiranim visokim rizicima od kršenja ljudskih prava povezanih sa ograničenom transparentnošću i dostupnošću, sve većim rizikom za radnike i internim zahtevima za etički odgovornu praksu nabavke.

Lidl se pridržavao međunarodno priznatih principa odgovornog povlačenja prilikom prekida poslovnih odnosa u Mjanmaru. Od 2021. godine sprovedene su redovne analize rizika kako bi se procenila situacija u zemlji, s obzirom na faktore koji uključuju moguće veze sa vojskom, poštovanje radno-pravnih standarda i dokumentovane žalbe.

Pored toga, vođen je kontinuirani dijalog sa relevantnim zainteresovanim stranama, uključujući nevladine organizacije, sindikalne federacije, dobavljače i lokalne aktere. Uključivanje ovih strana osiguralo je da se uzmu u obzir različite perspektive i da se potencijalni uticaji identifikuju na vreme.

Bilo je važno osigurati da komunikacija unutar procesa povlačenja bude što transparentnija i razumljivija. Lidl se trudio da otvoreno objasni razloge za odluku i faze procesa, kao i da blagovremeno uključi relevantne strane. Razmotren je niz mera podrške, koje su i sprovedene gde god je to bilo moguće, kako bi se ublažili potencijalni socijalni uticaji. Proizvodnja je izmeštena postepeno, sa ciljem da se minimiziraju negativni efekti po pogođene partnere i radnike.

Naučene lekcije za buduće procese povlačenja:

1. Povlačenje zahteva vreme: Neophodna je dovoljna priprema unapred kako bi se apsorbovali socijalni uticaji i sprovele korektivne mere.
2. Raznovrsnost izvora informacija je ključna: Same revizije (auditi) nisu dovoljne; ankete radnika i eksterne procene su neophodne.
3. Komunikacija, a ne napuštanje: Strukturirano povlačenje koje uključuje sve pogođene strane efikasnije je od naglog odlaska.

Proširenje fer trgovine

Proširenje fer trgovine

Fer trgovina počinje pravičnim uslovima za ljude na samom početku naših lanaca snabdevanja. Priznajemo da zakonski propisana minimalna zarada često nije dovoljna da pokrije troškove života radnika i njihovih porodica, niti za suočavanje sa nepredviđenim troškovima. Stoga se aktivno zalažemo za plate i prihode dovoljne za dostojanstven život (**living wages and income**), a samim tim i za pravednu raspodelu dodate vrednosti u našim globalnim lancima snabdevanja.

Konstantno unapređujemo naše projekte i partnerstva kako bismo smanjili strukturne razlike u platama i prihodima. Pratimo holistički pristup koji ima za cilj osiguravanje dugoročnog uticaja:

- **Promovisanje plata i prihoda za dostojanstven život** u odabranim lancima snabdevanja kroz ciljane pilot projekte i industrijske inicijative.
- **Podrška proizvođačima i radnicima** kroz obuke, prilike za dijalog i pravedne prakse nabavke.
- **Saradnja sa zainteresovanim stranama**, kao što su nevladine organizacije, sertifikacione organizacije i druge kompanije, radi podsticanja sistemskih promena.

Naš cilj je da doprinesemo povećanju socijalne pravde i ekonomskog učešća odgovornim delovanjem kroz ceo lanac vrednosti.

Sirovina / Proizvod	Program	Link	Cilj	Start
Tekstil	ACT	Link	Kao član ACT inicijative, podržavamo implementaciju kolektivnih ugovora za tekstilnu industriju u zemljama proizvodnje. Plate dogovorene u ovom kontekstu podržane su odgovornim praksama nabavke.	2019
Banane	Banana Living Wage	Link	Nadoknađujemo Lidlov udeo u jazu između isplaćenih i dostojanstvenih plata za radnike na plantažama banana koje snabdevaju Lidl u Nemačkoj, Austriji, Belgiji, Holandiji i Švajcarskoj.	2022
Kafa	SASI	Link	Podstičemo održive promene u globalnom sektoru kafe i dajemo dugoročni doprinos obezbeđivanju prihoda za dostojanstven život farmera kafe.	2023
Kakao Kafa Indijski orah Pomorandže	Way To Go	Link	Way To Go je Lidlova fer linija sopstvene robne marke. Koncept su zajednički razvili Lidl i Fairtrade kako bi osigurali prihode malih farmera u Lidlovim lancima snabdevanja hranom i radili na ostvarenju boljeg prihoda za dostojanstven život.	Kakao (2020) Kafa (2022) Indijski orah (2022) Pomorandže (2023)

Inicijativa za održive poljoprivredne lance snabdevanja (SASI)

Lidl je aktivno posvećen poboljšanju uslova života i rada u svojim globalnim lancima snabdevanja – naročito za ljude koji proizvode našu robu.

Promovisanje prihoda za dostojanstven život (living income) ključni je aspekt ove posvećenosti.

Od 2023. godine, radimo zajedno sa kompanijama dm-drogerie markt, Kaufland i REWE Group u okviru radne grupe Inicijative za održive poljoprivredne lance snabdevanja (SASI) kako bismo ostvarili upravo ovaj cilj.

Početkom 2025. godine, zajednički smo pokrenuli projekat u Hondurasu i Peruu. Naš cilj je dugoročno poboljšanje prihoda uzgajivača kafe u našim lancima snabdevanja.

Lidl veruje da su:

Održive promene u sektoru kafe moguće samo ako radimo zajedno.

Zato smo svesno odabrali "pre-kompetitivni" pristup (saradnja pre tržišne utakmice), koji nam omogućava da sa drugim akterima razvijemo efikasne mere, istovremeno rasterećujući naše partnere u zemljama porekla.

Naša posvećenost unutar SASI inicijative zasnovana je na holističkom pristupu koji se primenjuje na više tačaka lanca snabdevanja.

Pratimo tri strateška cilja:

- 1. Uspostavljanje odgovornih praksi nabavke**
Radimo na stvaranju veće transparentnosti u našim lancima snabdevanja, promoviramo dugoročne trgovinske odnose i razvijamo modele formiranja cena koji pomažu u premošćivanju jaza u prihodima.
- 2. Jačanje proizvodnih sistema i diverzifikacija prihoda**
Zajedno sa našim partnerima, podržavamo profesionalizaciju proizvođačkih organizacija i podstičemo korake ka povećanju prinosa i diverzifikaciji prihoda. Takođe pridajemo poseban značaj promovisanju rodne ravnopravnosti.
- 3. Proširenje saradnje i korišćenje sinergija**
Cenimo aktivnu razmenu sa lokalnim, regionalnim i međunarodnim akterima kako bismo zajedno podstakli promene u celom sektoru kafe.

Ova posvećenost predstavlja Lidlov ciljani doprinos poštovanju ljudskih prava i promovisanju pravednih uslova rada duž naših lanaca snabdevanja.

Projekat plata za dostojanstven život u sektoru banana (Banana Living Wage)

Lidl je 2021. godine sproveo procenu uticaja na ljudska prava (HRIA) u svom kolumbijskom lancu snabdevanja bananama.

Ova procena je otkrila rizike od rodne diskriminacije i nedovoljno plaćenih radnika na plantažama banana. Fokusiranjem na postizanje plata za dostojanstven život, Lidl koristi priliku da smanji nekoliko rizika i razvije održivu dugoročnu strategiju.

Lidl je 2022. godine pokrenuo svoj projekat plata za dostojanstven život u sektoru banana. U bliskoj saradnji sa IDH-om (Inicijativa za održivu trgovinu), FLOCERT-om i lokalnim proizvođačima, Lidl je razvio proces za zatvaranje svog udela u jazu u platama u lancu snabdevanja bananama do 2023. godine.

Ovo je podrazumevalo ciklus od četiri koraka: od obuke proizvođača, prikupljanja podataka, provere i validacije jaza u platama putem nasumičnih revizija na licu mesta, do isplata putem individualnih akcionih planova razvijenih sa svakim preduzećem kod kojeg je identifikovan jaz u platama.

Od 2023. godine, Lidl je eliminisao svoj udeo u jazu u platama putem dobrovoljnih doprinosa za sve banane prodate u Nemačkoj, Austriji, Belgiji i Holandiji. Švajcarska se pridružila projektu 2024. godine kao dodatna zemlja odredišta. Ovo se odnosi na sve banane, bez obzira na njihovu sertifikaciju.

Tokom 2024. godine, banane su nabavljane sa više od 206 plantaža u Kolumbiji, Ekvadoru, Dominikanskoj Republici i Gvatemali. Ovom merom, Lidl je proširio svoju posvećenost platama i prihodima za dostojanstven život izvan programa *Way To Go*.

Rezultati projekta

206 plantaža

+ 21,000 radnika

4 zemlje:

**Ekvador
Kolumbija
Dominikanska Republika
Gvatemala**

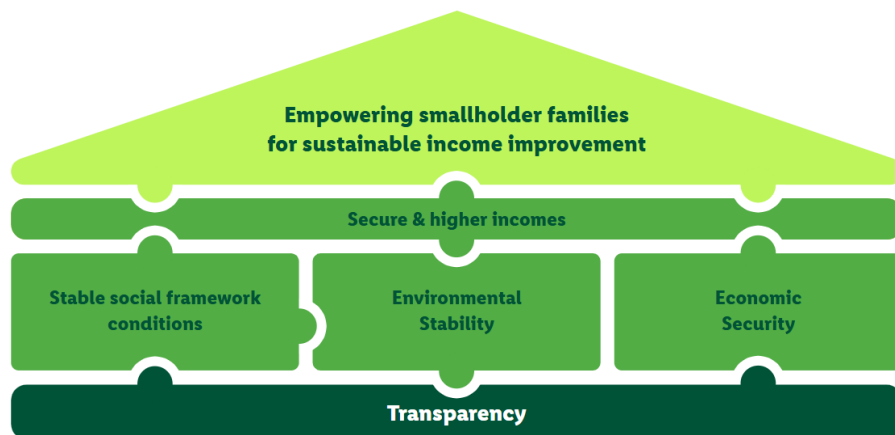
Dodatne informacije o projektnom ciklusu za 2023. godinu dostupne su u prethodnom izveštaju o napretku: [Link](#).

Way To Go – Rad na ostvarenju prihoda za dostojanstven život

Lidlova linija proizvoda Way To Go podiže fer trgovinu na viši nivo. Kroz naš asortiman sopstvene robne marke sa Fairtrade sertifikatom, preduzimamo dugoročne korake za povećanje prihoda kako bismo uspostavili prihod za dostojanstven život (living income) za male farmere u zemljama koje proizvode naše visokorizične sirovine. Ove mere prevazilaze standardne Fairtrade zahteve.

Koncept *Way To Go* razvijen je zajednički sa organizacijom Fairtrade, sa ciljem osnaživanja porodica malih farmara da postignu održivo poboljšanje prihoda.

Ovo se zasniva na sledećim osnovnim komponentama:

Lidl doprinosi uspostavljanju prihoda za dostojanstven život u zemljama proizvođačima za količine visokorizičnih sirovina koje nabavlja, tako što na Fairtrade minimalnu cenu i Fairtrade premiju dodaje zasebnu Lidl premiju za poboljšanje prihoda (IIP). IIP (Premija za poboljšanje prihoda) sastoji se od direktne isplate i finansiranja projektnih aktivnosti u kooperativama. Ovo poslednje naglašava naš cilj osnaživanja domaćinstava malih farmara da razviju i sprovedu mere za diverzifikaciju i povećanje prihoda, posebno za žene, mlade i članove kooperativa sa niskim primanjima.

Održivo poboljšanje prihoda zahteva stabilne socijalne, ekonomske i ekološke uslove.

Na primer, diverzifikacija prihoda, preventivne mere za prilagođavanje klimatskim promenama i održive metode uzgoja pomažu u obezbeđivanju ekološke i ekonomske osnove za poljoprivredu i prodaju sirovina.

Socijalni prioriteti uključuju rodnu ravnopravnost, zaštitu žena i dece, kao i bezbednost i zdravlje na radu.

Naši Way to Go proizvodi mogu se pratiti sve do njihovih matičnih kooperativa. Redovno izveštavanje, analize i procene povećavaju transparentnost naših Way to Go proizvoda i omogućavaju nam da procenimo na šta treba da se fokusiramo u budućnosti.

Kakao

Prvi Way To Go projekat pokrenut je u septembru 2019. godine u saradnji sa kooperativom uzgajivača kakaoa *Kuapa Kokoo Farmers Union* (KKFU), organizacijom Fairtrade i nevladinom organizacijom Rikolto.

Cilj projekta bio je poboljšanje socio-ekonomskih uslova uzgajivača kakaoa u oblasti Konongo (region Ašanti u Gani) kroz povećanje njihovih prihoda od proizvodnje kakaoa i podsticanje drugih prilika za zaradu.

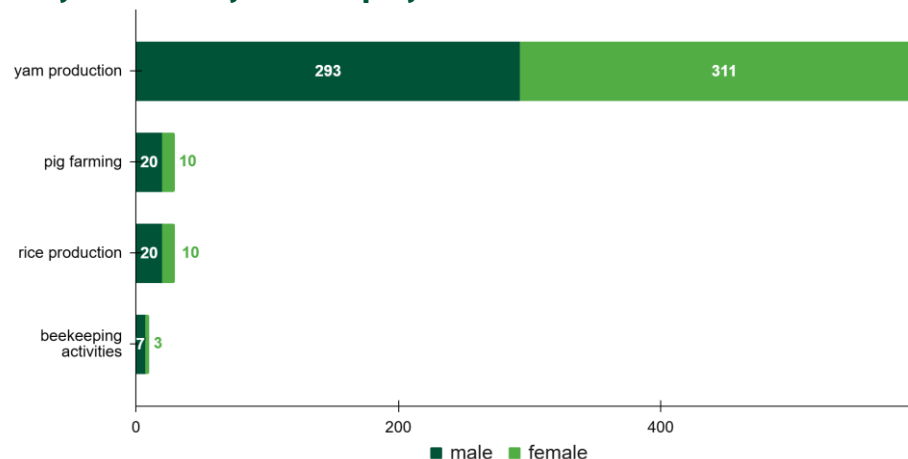
Lidl je 2023. godine uključio i drugu kooperativu – *Kukuom Cooperative Cocoa Farmers and Marketing Union* u distriktu Južni Asunafo (region Ahafo).

- 100% fizički sledljiv kakao iz kooperativa Kuapa Kokoo i Kukuom
- Premija za poboljšanje prihoda (IIP) koja se isplaćuje pored Fairtrade minimalne cene i Fairtrade premije za svaku tonu sirovog kakaoa.
- Povećana otpornost (npr. na cenovne šokove i efekte klimatskih promena) kroz diverzifikaciju izvora prihoda, čime se smanjuje zavisnost od kakaoa kao ključne komponente za poboljšanje zarade.
- Sprovođenje rodno inkluzivnih projektnih aktivnosti, kao što su vođenje evidencije i mikrokrediti (*seoska udruženja za štednju i zajmove – VSLA*), koji podjednako uključuju farmere i farmerke.
- Rodno senzitivne procene potreba i rizika pre početka projektnih aktivnosti uz podršku muških i ženskih predstavnika kooperativa, kao i „specijaliste za rodna pitanja“ kako bi se uključile perspektive i potrebe žena poljoprivrednica.

Usluge prskanja i orezivanja	2,497 farmera
Učešće u seoskim udruženjima za štednju i zajmove (VSLA)	969 farmera
GPS mapiranje	21 zajednica
Podela 10.994 sadnica drveća	934 farmera
Podela 400.000 sadnica kakaoa	1,708 farmera
Podrška lokalnim inicijativama za prevenciju i suzbijanje dečijeg rada	759 učesnika

Broj farmera uključenih u projektne aktivnosti ...

Na osnovu saznanja iz projekta Way To Go za kakao, Lidl i Fairtrade su proširili ovaj koncept na kafu, indijski orah i pomorandže.

Kafa

Projekat Way To Go za kafu pokrenut je u Hondurasu u avgustu 2022. godine u saradnji sa organizacijom proizvođača kafe COMSA.

Cilj ovog projekta je poboljšanje prihoda žena uzgajivača kafe u regionu Markala u Hondurasu. Tokom 2023. godine, kooperativa je promenila ime u APROCOMSA.

- 100% fizički sledljiva kafa iz kooperative APROCOMSA u Hondurasu.
- Premija za poboljšanje prihoda (IIP) koja se isplaćuje pored Fairtrade minimalne cene i Fairtrade premije za svaku tonu sirove kafe.
- Povećana otpornost (npr. na cenovne šokove i efekte klimatskih promena) podsticanjem diverzifikacije prihoda, povećanjem produktivnosti kroz poboljšane sorte kafe, bolje metode proizvodnje i obuku za rešavanje specifičnih problema sa kojima se suočavaju žene.
- Rodno senzitivne procene potreba i rizika pre početka projektnih aktivnosti uz podršku ženskog komiteta APROCOMSA. Cilj projekta je promovisanje uloge žena proizvođača kafe fokusiranjem svih projektnih aktivnosti isključivo na žensku ciljnu grupu.

Premija za poboljšanje prihoda (IIP)	203 žena
Podrška poljoprivrednicama u vođenju evidencije	148 žena
Proširenje znanja o preradi i marketingu kafe	45 žena
Stipendije	17 žena
Obuka o zdravstvenoj zaštiti	99 žena

Indijski orah

Projekat Way To Go za indijski orah pokrenuo je Lidl Holandija 2022. godine u saradnji sa organizacijom Johnny Cashew.

Prvobitno je implementiran sa kooperativom UWAMI u okrugu Kilva (region Lindi u Tanzaniji). Od tada su dodate i druge kooperative: Mtungi, Namakorongo, Nguva Moja i Msisma. Cilj projekta je poboljšanje prihoda uzgajivača indijskog oraha.

- 100% fizički sledljiv indijski orah iz kooperativa u Tanzaniji.
- Završena kalkulacija referentne cene za prihod za dostojanstven život (LIRP) za proizvodnju indijskog oraha u Tanzaniji.
- Premija za poboljšanje prihoda (IIP) koja se isplaćuje pored Fairtrade minimalne cene i Fairtrade premije.
- Osnaživanje i obuka farmera (uključujući obuku o bezbednoj upotrebi i skladištenju pesticida, održavanju stabala, zaštiti useva, kao i izgradnju kancelarije i skladišta).
- Smanjenje bacanja hrane kroz princip „cele žetve“, što znači da se koristi 95% prerađenog prinosa, uključujući i polomljene orašaste plodove koji se prerađuju u „parmezan od indijskog oraha“

Investiranje premije u infrastrukturu i učešće članova u skladu je sa strateškim prioritetima kooperative:

Kupovina zemljišta za razvoj
infrastrukture

Kooperativa je kupila zemljište za izgradnju važnih objekata, uključujući skladište i sanitarne čvorove. Ove strateške investicije usmerene su na:

- poboljšanje tretmana nakon žetve i kapaciteta za skladištenje prinosa
- unapređenje higijenskih i zdravstvenih uslova za članove i radnike
- obezbeđivanje centralne lokacije za logističke i operativne procese

Podsticanje učešća članova na
Skupštini 2024

Deo sredstava iz premije iskorišćen je kako bi se članovima omogućilo prisustvo na Godišnjoj generalnoj skupštini 2024. godine.

Kupovina zemljišta predstavlja osnovu za dugoročne investicije u infrastrukturu koje će povećati produktivnost, osigurati kontrolu kvaliteta u preradi žetve i unaprediti standarde zdravlja i bezbednosti.

Investicija je podstakla posvećenost članova i demokratsko suodlučivanje. Omogućila je široku zastupljenost u procesima donošenja odluka i promovisala transparentnost i odgovornost unutar organizacije.

Pomorandže

U program Way To Go je 2023. godine uveden novi projekat, čime su u asortiman integrisani sok od pomorandže i nektar od pomorandže i manga.

Na ovaj način, Lidl pomaže u uspostavljanju prihoda za dostojanstven život, poboljšanju socijalnih uslova i omogućavanju većem broju farmera da proizvode pomorandže na ekološki prihvatljiviji način. Way To Go pomorandže uzgaja kooperativa Coopsoli (*Cooperativa de Produtores de Comércio Solidário*) u regionu Parana u Brazilu.

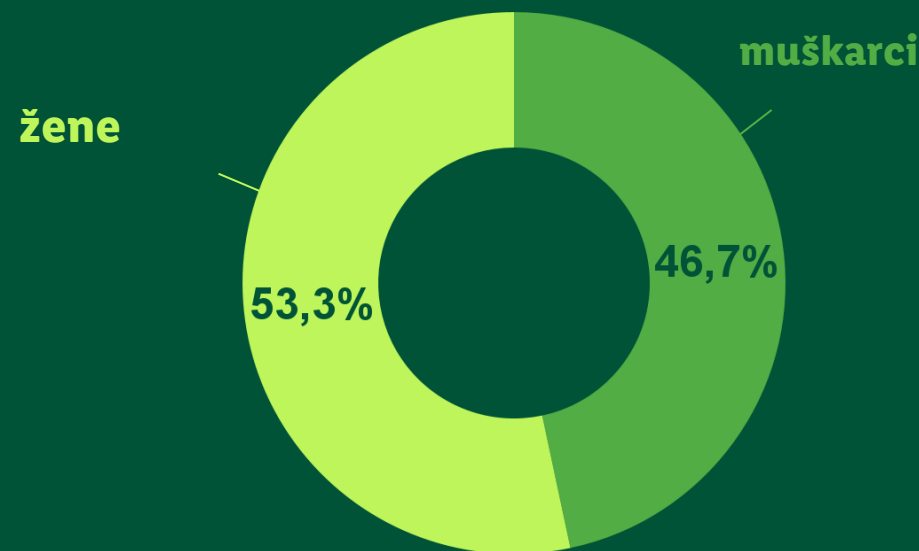
- 100% fizički sledljive pomorandže iz kooperative Coopsoli (*Cooperativa de Produtores de Comércio Solidário*)
- Premija za poboljšanje prihoda (IIP) koja se za pomorandže isplaćuje pored Fairtrade minimalne cene i Fairtrade premije.
- Povećana otpornost (npr. na cenovne šokove i efekte klimatskih promena) podsticanjem diverzifikacije prihoda.
- Razvoj rodno inkluzivnih projektnih aktivnosti, uzimajući u obzir dodatne barijere sa kojima se suočavaju žene poljoprivrednice.

12 žena

učestvovalo je u **radionicama za poljoprivrednu diverzifikaciju i poboljšanje prihoda**

450 učesnika

na **razgovorima** o metodama za **borbu protiv bolesti pomorandži**:

Pokretanje promena

Pokretanje promena

Aktivno učestvujemo u razvojnim programima, inicijativama i projektima unutar naših lanaca snabdevanja kako bismo pokrenuli promene koje prevazilaze okvire naše organizacije.

Naš cilj je rešavanje strukturnih uzroka kršenja ljudskih prava i omogućavanje dugoročnih poboljšanja. Rizici od kršenja ljudskih prava u globalnim lancima snabdevanja često nastaju u kontekstu strukturnog siromaštva, neravnoteže moći i neadekvatne vladavine prava u zemljama proizvođačima. Mnogi od ovih izazova su sistemske prirode i sa njima se suočavaju mnogi akteri u sektoru.

Zajednička, međusektorska rešenja su neophodna za efikasno rešavanje ovih složenih rizika koji se odnose na pitanja kao što su zdravlje i bezbednost na radu, sloboda udruživanja, nediskriminacija, plate, kao i dečiji i prinudni rad. Zbog toga smo aktivno uključeni u inicijative sa više zainteresovanih strana (MSI), partnerstva i specijalističke radne grupe. Tu delimo iskustva iz pilot projekata, podstičemo dijalog sa drugim akterima i doprinosimo sistemskim promenama u zemljama proizvodnje

Naš cilj je da pomognemo u oblikovanju održive i pravednije budućnosti.

Saradnja	Sadržaj / Fokus
Tehnička radna grupa za dobrobit radnika (deo GRASP komiteta)	Radna grupa za poboljšanje situacije radnika na nivou proizvođača voća, povrća, cveća i biljaka kao deo GRASP modula.
Ethical Trading Initiative (ETI)	Poboljšanje života radnika širom sveta.
Ethical Tea Partnership (ETP)	Stvaranje pravednije i održivije industrije čaja za radnike, farmere i životnu sredinu.
World Banana Forum (WBF)	Inicijativa (MSI) koja promoviše otvoren dijalog o izazovima u sektoru banana.
Partnership for Sustainable Textiles	Inicijativa (MSI) za poboljšanje uslova rada u tekstilnom sektoru
ILO Better Work	Program za osnaživanje fabrika tekstila da poštuju osnovne standarde rada MOR-a (ILO).
International Accord za zdravlje i bezbednost u tekstilnoj industriji	Inicijativa (MSI) za poštovanje standarda zdravlja i bezbednosti u tekstilnoj industriji (Bangladeš i Pakistan) i pristup mehanizmima za žalbe.
Action, Collaboration, Transformation (ACT)	Stvaranje boljih uslova rada i implementacija kolektivnih ugovora na nivou industrije tekstila.

Akcija, saradnja, transformacija (ACT)

Lidl je bio prvi nemački trgovac prehrambenim proizvodima koji se pridružio inicijativi Action, Collaboration, Transformation (ACT). ACT je prvi globalni sporazum koji teži implementaciji kolektivnih pregovaračkih ugovora na nivou cele industrije u zemljama proizvodnje.

Inicijativu čini 19 globalnih kompanija i federacija sindikata IndustriALL. Osnovna ideja je da plate koje ispregovaraju socijalni partneri u zemljama proizvodnje budu podržane odgovornim praksama nabavke od strane kompanija učesnica. ACT je razvio listu kriterijuma na osnovu kojih se meri napredak u primeni odgovornih praksi nabavke. Inicijalne fokusne zemlje ACT-a su Kambodža, Bangladeš i Turska.

Kao deo našeg članstva u ACT-u, ostajemo posvećeni radnoj situaciji zaposlenih na terenu u tekstilnoj industriji.

Lidl je 2024. godine potpisao obavezujući sporazum sa globalnom federacijom sindikata IndustriALL o nacionalnom programu ACT u Kambodži. Ovo je predstavljalo pravno obavezujuću sporazum kojim se Lidl obavezao da podrži standardizovani kolektivni pregovarački ugovor (CBA) za proizvodne pogone u Kambodži, koji su razvili udruženje poslodavaca Kambodže TAFTAC i sindikati članovi IndustriALL-a u Kambodži, obavezu na transparentnost troškova zarada u svojim pregovorima sa dobavljačima, kao i na isplatu povećanih troškova zarada čim standardizovani CBA bude potpisan na Lidlovom mestu proizvodnje.

Dodatne informacije o programu ACT u Kambodži dostupne su putem [ACT for Cambodia](#).

Pored saradnje na razvoju zahteva, takođe obučavamo naše poslovne partnere o sadržaju neophodnom za implementaciju CSR zahteva, na osnovu njihovih potreba. Na primer, naši poslovni partneri u oblasti tekstila prošli su obuku u saradnji sa spoljnim pružaoce usluga o primeni ACT smernica u kalkulacijama cena.

Naša posvećenost ljudskim pravima i napredak

Naša posvećenost ljudskim pravima i napredak

	Strateški stub	Oblast delovanja	Obaveza	Rok	Status
Kraj poslovne 2021. godine	Praćenje uticaja	Plate i prihodi za dostojanstven život	Identifikovati glavne rizične proizvode za plate/prihode u našim lancima snabdevanja i godišnje izveštavati o napretku	2021	4/4
	Očuvanje standarda	Opšte	Pristup efikasnim mehanizmima za žalbe u tri lanca snabdevanja	2021	3/4
	Očuvanje standarda	Nediskriminacija / rodna ravnopravnost	Uključiti osnaživanje žena u projekat <i>Way To Go</i>	2021	4/4
	Pokretanje promena	Nediskriminacija / rodna ravnopravnost	Podstaći strateške dobavljače da potpišu UN WEPs (Principe UN za osnaživanje žena)	2021	4/4
Kraj poslovne 2022. godine	Očuvanje standarda	Opšte	Uspostaviti pristup socijalnoj reviziji zasnovan na riziku	2022	3/4
	Očuvanje standarda	Opšte	Razviti sveobuhvatno rešenje za poboljšanje standarda rada koje prevazilazi samu reviziju	2022	2/4
	Očuvanje standarda	Nediskriminacija / rodna ravnopravnost	Promovisati jednakost između muškaraca i žena i osigurati učešće oba pola kako bi se smanjio jaz u platama između polova	2022	4/4
	Očuvanje standarda	Plate i prihodi za dostojanstven život	Integrirati temu pravednih plata u našu godišnju analizu rizika, uzimajući u obzir različite situacije u prihodima muškaraca i žena	2022	4/4
	Širenje pravične trgovine	Plate i prihodi za dostojanstven život	Podržati male poljoprivrednike u pristupu i korišćenju poljoprivrednih inputa radi povećanja efikasnosti prinosa i diverzifikacije proizvoda za jačanje otpornosti	2022	4/4
	Širenje pravične trgovine	Plate i prihodi za dostojanstven život	Redovno sarađivati sa zainteresovanim stranama na promociji malih poljoprivrednika	2022	4/4
	Širenje pravične trgovine	Plate i prihodi za dostojanstven život	Integrirati temu pravednih plata u našu godišnju analizu rizika, uzimajući u obzir različite situacije u prihodima muškaraca i žena	2022	4/4

	Strateški stub	Oblast delovanja	Obaveza	Rok	Status
Kraj poslovne 2023. godine	Praćenje uticaja	Nediskriminacija / rodna ravnopravnost	Objaviti plan o prevenciji rodno zasnovanog nasilja (u skladu sa Konvencijom MOR-a 190).	2023	4/4
	Praćenje uticaja	Nediskriminacija / rodna ravnopravnost	Uključiti temu nediskriminacije i rodne ravnopravnosti u našu godišnju analizu rizika.	2023	4/4
	Očuvanje standarda	Komunikacija	Pružiti informacije i obuku poslovnim partnerima o Lidl strategiji ljudskih prava.	2023	4/4
	Očuvanje standarda	Opšte	Osigurati da svi proizvodni pogoni dobavljača prvog nivoa (Tier 1) u Bangladešu i Kambodži budu članovi programa ILO Better Work.	2023	2/4
	Očuvanje standarda	Opšte	Osigurati da svi farmeri/proizvođači voća, povrća, biljaka i cveća budu sertifikovani u okviru GLOBALG.A.P GRASP modula	2023	4/4
	Očuvanje standarda	Nediskriminacija / rodna ravnopravnost	Objaviti rodno specifične podatke za tri odabrana lanca snabdevanja visokog rizika	2023	4/4
	Očuvanje standarda	Nediskriminacija / rodna ravnopravnost	Podržati poslovne partnere u implementaciji smernica o zdravlju i bezbednosti na radu tokom trudnoće i porodijskog odsustva	2023	4/4
	Očuvanje standarda	Nediskriminacija / rodna ravnopravnost	Objaviti akcioni plan o smanjenju rodnog jaza u platama u tri lanca snabdevanja visokog rizika i podnositi godišnji izveštaj o tome	2023	4/4
	Očuvanje standarda	Plate i prihodi za dostojanstven život	Osnažiti sektor nabavke da identifikuje i rešava probleme kod proizvoda visokog rizika u pogledu jaza u platama/prihodima	2023	3/4
	Očuvanje standarda	Nediskriminacija / rodna ravnopravnost	Revidirati zahteve za dobavljače sa posebnim fokusom na pravičnost i jednake mogućnosti u lancu snabdevanja	2023	4/4
	Očuvanje standarda	Nediskriminacija / rodna ravnopravnost	Podići svest kupaca (referenata nabavke) o odgovornim praksama nabavke, uključujući temu rodne osetljivosti	2023	4/4
	Očuvanje standarda	Plate i prihodi za dostojanstven život	Objaviti izjavu o namerama (position paper) o pravednim platama	2023	2/4

	Strateški stub	Oblast delovanja	Obaveza	Rok	Status
Kraj poslovne 2024. godine	Očuvanje standarda	Sloboda udruživanja	Uključiti pitanje slobode udruživanja kao zahtev za dobavljače u Kodeksu ponašanja i SPP-u (Politika održive nabavke)	2023	4/4
	Širenje pravične trgovine	Sloboda udruživanja	Podržati male poljoprivrednike u formiranju kolektiva	2023	2/4
	Širenje pravične trgovine	Nediskriminacija / rodna ravnopravnost	Objaviti jaz u platama između polova za jedan lanac snabdevanja visokog rizika	2023	4/4
	Širenje pravične trgovine	Plate i prihodi za dostojanstven život	Podići svest kupaca (referenata nabavke) o platama za dostojanstven život	2023	4/4
	Širenje pravične trgovine	Plate i prihodi za dostojanstven život	Učestvovati u inicijativama sa više zainteresovanih strana (MSI) radi podrške kolektivnom pregovaranju	2023	4/4
	Širenje pravične trgovine	Plate i prihodi za dostojanstven život	Sprovesti tri pilot-projekta za smanjenje jaza u platama/prihodima u lancima snabdevanja visokog rizika; uzeti u obzir situaciju sa platama žena	2023	3/4
	Pokretanje promena	Komunikacija	Sarađivati sa sindikatima na izazovima slobode udruživanja, sa posebnim fokusom na barijere specifične za žene, kako bi se bolje razumela ograničenja i mogućnosti	2023	2/4
	Praćenje uticaja	Nediskriminacija / rodna ravnopravnost	Raditi sa specijalizovanim organizacijama na identifikovanju odgovarajućih mera putem prikupljanja podataka radi smanjenja jaza u platama između polova u lancima snabdevanja visokog rizika	2024	1/4
	Očuvanje standarda	Nediskriminacija / rodna ravnopravnost	Podići svest kupaca (referenata nabavke) o odgovornim praksama nabavke, uključujući temu jaza u platama između polova	2024	1/4
	Očuvanje standarda	Zdravlje i bezbednost na radu	Podržati radnike u odabranim lancima snabdevanja visokog rizika u pristupu sistemu socijalnog osiguranja	2024	2/4
	Očuvanje standarda	Sloboda udruživanja	Obučiti naše dobavljače u lancima snabdevanja visokog rizika o promovisanju slobode udruživanja	2024	1/4
	Očuvanje standarda	Sloboda udruživanja	Obučiti radnike u tri lanca snabdevanja visokog rizika o temi slobode udruživanja, sa posebnim fokusom na barijere specifične za žene, u konsultaciji sa sindikatima i lokalnim zainteresovanim stranama	2024	1/4

	Strateški stub	Oblast delovanja	Obaveza	Rok	Status
Kraj poslovne 2025. godine	Očuvanje standarda	Plate i prihodi za dostojanstven život	Razviti program stipendiranja i pružiti podršku pružanjem informacija o mogućnostima obuke i karijere u odabranim lancima snabdevanja visokog rizika	2024	2/4
	Očuvanje standarda	Zdravlje i bezbednost na radu	Podržati radnike u odabranim lancima snabdevanja visokog rizika u zaštiti njihovog zdravlja	2024	3/4
	Pokretanje promena	Nediskriminacija / rodna ravnopravnost	Revidirati smernice za dobavljače sa posebnim fokusom na rodno zasnovano nasilje u lancu snabdevanja	2024	2/4
	Pokretanje promena	Nediskriminacija / rodna ravnopravnost	Podržati programe koji promovišu obrazovne i karijerne mogućnosti u odabranim lancima snabdevanja visokog rizika, sa posebnim fokusom na devojčice i žene	2024	2/4
	Pokretanje promena	Nediskriminacija / rodna ravnopravnost	Podržati povećanje udela žena u sindikatima i podizanje svesti o pitanjima rodno zasnovanog nasilja i oblika ugnjetavanja	2024	1/4
	Pokretanje promena	Nediskriminacija / rodna ravnopravnost	Identifikovati tri lanca snabdevanja visokog rizika i izračunati polaznu osnovu za jaz u platama između polova	2024	2/4
	Praćenje uticaja	Opšte	Sprovesti i objaviti tri procene uticaja na ljudska prava godišnje	2025	3/4
	Praćenje uticaja	Komunikacija	Obelodaniti sve lance snabdevanja visokog rizika, počevši od tri lanca snabdevanja	2025	2/4
	Očuvanje standarda	Nediskriminacija / rodna ravnopravnost	Osigurati pristup rodno osetljivim sistemima zdravlja i bezbednosti	2025	2/4
	Očuvanje standarda	Nediskriminacija / rodna ravnopravnost	Osigurati pristup rodno osetljivim mehanizmima za žalbe u lancima snabdevanja visokog rizika	2025	2/4
	Očuvanje standarda	Dečiji rad	Implementirati koncept obuke u lancima snabdevanja visokog rizika za sprečavanje i eliminisanje dečijeg rada	2025	3/4
	Očuvanje standarda	Opšte	Osigurati da se prakse nabavke poštuju i izvan prvog nivoa dobavljača (tier 1)	U toku	4/4
	Očuvanje standarda	Nediskriminacija / rodna ravnopravnost	Sarađivati sa organizacijama za ženska prava	U toku	4/4
	Očuvanje standarda	Nediskriminacija / rodna ravnopravnost	Podići svest nabavljača (referenata nabavke) o odgovornim praksama nabavke, uključujući temu rodno zasnovanog nasilja	U toku	1/4

Strateški stub	Oblast delovanja	Obaveza	Rok	Status
Očuvanje standarda	Plate i prihodi za dostojanstven život	Poboljšati plate radnika (pravedne plate) i izveštaje o projektima	U toku	4/4
Očuvanje standarda	Plate i prihodi za dostojanstven život	Objaviti izveštaj o napretku u vezi sa našim obavezama prema ljudskim pravima i stečenim iskustvima (uključujući mehanizme za žalbe)	Godišnje	4/4
Širenje pravične trgovine	Nediskriminacija / rodna ravnopravnost	Promovisati poslovanje sa kompanijama kojima upravljaju žene	U toku	4/4
Širenje pravične trgovine	Plate i prihodi za dostojanstven život	Implementirati ACT zahteve, uključujući podizanje svesti o slobodi udruživanja i kolektivnom pregovaranju u našim lancima snabdevanja	U toku	3/4
Pokretanje promena	Sloboda udruživanja	Sarađivati sa sindikatima radi identifikacije izazova	U toku	4/4
Pokretanje promena	Nediskriminacija / rodna ravnopravnost	Revidirati naše zahteve za dobavljače sa posebnim fokusom na pravedne plate i jednake mogućnosti u lancu snabdevanja	U toku	4/4
Pokretanje promena	Opšte	Aktivno učestvovati u tri inicijative sa više zainteresovanih strana	U toku	4/4
Pokretanje promena	Komunikacija	Objaviti planove za mehanizme za žalbe	U toku	4/4
Pokretanje promena	Komunikacija	Reklamirati pravedne (fair) proizvode	U toku	4/4
Pokretanje promena	Komunikacija	Objaviti izveštaj o napretku u vezi sa našim obavezama prema ljudskim pravima i stečenim iskustvima (uključujući mehanizme za žalbe)	Godišnje	4/4
Pokretanje promena	Komunikacija	Izveštavati o odgovornostima za CSR (društveno odgovorno poslovanje) u Lidlu	Godišnje	4/4
Pokretanje promena	Komunikacija	Uključiti pitanje jaza u platama između polova u našu godišnju analizu rizika	Godišnje	4/4
Pokretanje promena	Komunikacija	Izveštavati o našem napretku i deliti iskustva u inicijativama sa više zainteresovanih strana	Godišnje	4/4

Izvori slika

Naslovna slika: AdobeStock_7493651

Strana 6: AdobeStock_218725206

Strana 8: AdobeStock_593325010

Strana 9: AdobeStock_329125255

Strana 16: AdobeStock_673766289

Strana 32: AdobeStock_310920058

Strana 36: AdobeStock_553917707

Strana 39: AdobeStock_447262370

Strana 55: AdobeStock_218725507

Kontakt

Lidl Stiftung & Co. KG
Stiftsbergstraße 1
74167 Neckarsulm, Germany

Dodatne informacije o društveno odgovornom poslovanju (CSR)

<https://info.lidl/en/responsibility>

Obaveštenje o autorskim pravima

Sadržaj ovog dokumenta (uključujući tekst, slike, fotografije, logotipe itd.) i sam dokument zaštićeni su autorskim pravom. Ovaj dokument i/ili njegov sadržaj ne smeju se otkrivati, menjati, objavljivati, prevoditi niti reprodukovati bez pisane saglasnosti kompanije Lidl.

Napomena o korišćenju rodno osetljivog jezika

Imajte na umu da se bilo koja rodna terminologija korišćena u ovom dokumentu treba razumeti kao terminologija koja se odnosi na osobe svih polova. Svaka rodna terminologija koristi se radi sažetosti i bez namere bilo kakve predrasude.

@ Lidl Stiftung & Co. KG

